

CLEVELANDO MERAS RALPH J. PERK PASKELBĖ DIRVOS DIENĄ

Praėjusį ketvirtadienį, sausio 15 d., Clevelando miesto meras Ralph J. Perk, atžymėjimui Clevelande jau 60 metų leidžiamo lietuvių laikraščio 'Dirva' sukaktį, miesto rotušėje priėmė Vilties Draugijos, kuri yra Dirvos leidėjo vicepirmininką dr. Antaną Butkų ir Dirvos redaktorių Vytautą Gedgaudą. Audiencijos salėje, dalyvaujant gausiam būriui žmonių, meras perskaitė savo proklamaciją, skelbiančią sausio 15 dieną **DIRVOS DIENĄ** (žiūr. 3 psl.).

Priėmimo taip pat dalyvavo Clevelando viešųjų miestų įmonių direktorius inž. Raimundas Kudukis, žurnalistas Algis Rukšėnas ir mero asistentas, didelis lietuvių bičiulis, Vaclav Hyv-nar.

Meras Ralph J. Perk šiltais žodžiais atsiliepė apie Dirvą, jos nuveiktus darbus

ir įnašą į lietuvių bei amerikiečių gyvenimą.

Po to meras paprašė direktorių Raimundą Kudukį pri-

statyti priėmimo dalyvaujančius susirinkusiems.

Dr. A. Butkus, padėkojęs merui leidėjų vardu, pakvie-

tė atsilankyti šį šeštadienį Dirvos jubiliejiniame baliuje. Meras Ralph J. Perk kvietimą maloniai priėmė.

ATLYDŽIO ATEITIS JAV RINKIMŲ PERSPEKTYVOJE VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Nors, kaip dabar atrodo, šių metų rinkimus daugiausia nulems ūkinė situacija, gali pasitaikyti smarkesnių susikirtimų ir dėl užsienio politikos, visų pirma dėl atlydžio (detente) su Sovietų Sąjunga. To laukiant reikia prisiminti keletą faktų.

Niekas taip daug nepadėjo sovietams kaip prezidentas Rooseveltas. Tik jo įpėdinio Trumano laikais prasidėjo taip vadinama "sulaukymo" politika, kuri buvo grynai defenzyvinio pobūdžio. Pavyzdys, — jo susi-

kirtimas su gen. MacArthuru dėl Korėjos karo vedimo būdo. Tolimesni prezidentai ieškojo santykių su sovietais atlydžio, nors žodis "detente" dar nebuvo plačiau vartojamas. Atsiminkime tik Eisenhowerio "Spirit of Camp David", Kennedy pastangas šioje srityje privedusias prie atominių ginklų bandymo uždraudimo, Johnsono pasiūlymą "susitaikyti su Rytais", kuris privedė prie pasitarimų apie atominių ginklų apribojimo pradžios.

Tokiu būdu Nixonas šioje srityje neatrado nieko naujo. Jei tarp jo ir jo pirmtakų politikos buvo koks skirtumas, tai tik toks, kad prieš jį viešpatavusi taikinga koegzistencija buvo daugiau pasyvios prigimties. tuo tarpu detente yra jau ankstyvesnės pastangos susitarti su sovietais įvairiose srityse. Pats Kissingeris dabar pripažįsta, kad Nixonas "detentę" politiniais sumetimais išpūtė į "a structure of peace", taikos pastatą, ruošdamasis rinki-

VIRŠUJE: Clevelando meras Ralph J. Perk, sausio 15 d. paskelbęs **DIRVOS DIENĄ**, miesto rotušėje įteikia proklamaciją Dirvos redaktoriui Vytautui Gedgaudi. Nuotraukoje iš kairės: Vilties Draugijos vicepirmininkas dr. Antanas Butkus, Clevelando meras Ralph J. Perk, Dirvos redaktorių Vytautas Gedgaudas, žurnalistas Algis Rukšėnas ir Clevelando miesto viešųjų įmonių direktorius inž. Raimundas Kudukis.

Oficialaus Clevelando miesto fotografo Tibor Gasparik nuotr.

mams. Kaip matėme iš ankstyvesnių prezidentų veiklos, jie visi to paties ir to aiškiai norėjo amerikiečių dauguma, kuriai jie visi, siekdami išrinkimo, pataikavo.

Nixonas varžovas 1968 m. rinkimuose ir ko gero dar būsime prezidentas. Fordo varžovas šių metų rinkimuose aiškina: "Dabar žmonės pasidarė gudresni (Nukelta į 2 psl.)

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Praėjusios savaitės pabaigoje buvo paskelbta, kad Valstybės Sekretorius Kissingeris šį antradienį, sausio 20 d., vyks į Maskvą tartis su sovietais dėl vad. SALT II, t. y. strateginių atominių ginklų apribojimo pasitarimo tąsos. Tos viešnagės rezultatai gali parodyti, kiek sovietams dar rūpi detente ir ar jie suintereesuoti jos prailginimu. (žiūr. 1 ps. Detentes Ateitis).

Kissingerio kritikai prikiša, kad sovietai praktiškai nesilaiko SALT I susitarimų, kurių galia baigiasi 1977 m., todėl ir sekančio susitarimo laikysis tik JAV, o ne sovietai. Šalininkai į tai atsikerta, kad negalima įrodyti, jog sovietai tikrai nesilaikė susitarimo RAIDĖS, o DVASIOS jie laikysis tik tada, jei bijos JAV-bių. Jei Kremlius įsitikino, kad JAV-bės baigia suirti, jis, savaime aišku, griebis visų jam prieinamų priemonių tą procesą pagerinti. Sovietai jau dabar turi pakankamai atominių ginklų, reikalingų JAV sunaikinimui ir jei jie įsigys jų dar daugiau, tai nepakeis galutinio teroro balanso. Svarbu, kad sovietai negalėtų staigiu puolimu sunaikinti viso JAV atominių ginklų arsenalo, t. y. liktų tiek, kad jų užtektų pačios Sovietijos sunaikinimui po netikėto užpuolimo. Už tat susitarimas faktinai tėra abiejų kraštų konstatavimas, kad jiems nėra reikalo dar daugiau didinti savo atominių apginklavimo, kas savo keliu reiškia, kad abu kraštai yra pasmerkti... taikai.

Vladivostoke, kaip atsimename, Fordas susitarė su Brežnevu, kad abeji kraštai pasitenks 2,400 raketų ar kitų priemonių, kurie galėtų nugabenti atominius užtaisus į kito krašto teritoriją (strategic delivery vehicles). Dabar klausimas sukasi apie tai, ar į tą skaičių turi įeiti naujos priemonės — sovietų bombonešis, kurį amerikiečiai vadiną BACKFIRE ir amerikiečių "cruise missile", t. y. raketa, kuri gali būti paleista iš kitų lėktuvų (ar laivų), skrištų žemės atmosferoje ir galėtų labai taikliai pasiekti taikinius už 1500-2000 mylių. Pagal Vladivostoko susitarimą, "cruise missiles", galinčios pasiekti taikinius už 360 mylių, turi įeiti į tą magišką Vladovostoko 2,400 skaičių.

Pentagonas dabar teigia, kad jei skaičiuoti "cruise missiles", reikia į tą 2,400 skaičių įtraukti ir naujus sovietų bombonešius Back-

fire. Sovietai aiškina, kad Backfire faktinai negali pasiekti Amerikos kontinento ir grįžti atgal, o be to, ir amerikiečiai Vakarų Europoje turi labai greitų lėktuvų — naikintojų — bombonešių, kurie praktiškai irgi gali pasiekti visus Sovietijos taikinius. Už tat, jei skaityti BACKFIRE, reikia įskaityti ir juos. Kissingeris nurodo, kad JAV gali jau dabar savo esančius bombonešius papildomai apginkluoti su 11,000 "cruise missiles", o dar 10,000 jų gali turėti savo povandeniniuose laivuose. Turint tuos skaičius galvoje, negalima esą stebėtis, kad sovietai norėtų tą skaičių kaip nors apriboti.

Sovietai tokias "cruise missiles" irgi jau turi (kažką panašaus jau turėjo ir vokiečiai Londono bombardavimui), tačiau jie dar toli atsilikę su jų "guidance system" — t. y. sugebėjime rasti taikinius, bet anksčiau ar vėliau jie su ta problema turėtų susidoruoti. Ir tuo atveju iškyla naujas klausimas. Jei sovietai dabar suka su dideliom transkontinentalėm raketom, kurias lengva susekti, kaip galima pasitikėti, kad jie neapgauš dinės su "cruise missiles", kurios tėra 20 ar 30 pėdų ilgio?

★

Savaime aišku, kad Kissingeris Maskvoje kalbės ir apie Angolą, iš kurios savaitės pabaigoje atėjo labai blogos žinios. Atrodo, kad National Front for the Liberation of Angola (FN LA), kurį rėmė JAV ir Kinija, negalėjo atsilaikyti prieš Popular Movement (MPLA), kurią remia Maskva ginklais ir Kubos kariais. FNLA vadas Holden Roberto, atrodo, turės ieškoti prieglobsčio pas savo žvogerį Zaires prezidentą Mobutu Sese Seko.

Po to MPLA nebus sunku susidoruoti ir antra pasipriešinimo grupė National Union for the Total Independence of Angola (UNITA), kurią rėmė JAV ir remia Pietų Afrika ir kuriai vadovauja Jonas Savimbi. Afrikos valstybių VIENYBĖS KONFERENCIJA Adis-Abeboje nesugebėjo sovietų įsikišimo net moraliskai pasmerkti. (Balsai pasidalino pusiau 22 už, 22 prieš, 2 susilaikė). Už tat sunku įsivaizduoti, kaip Kissingeris galėtų įkalbėti sovietus iš ten pasitraukti ar bent ne per daug savo laimėjimu girtis. Vienintelis jo argumentas yra tas, kad Angolos užpuolimu sovietai nesilaikė nei detentes dvasios nei jų pačių paskelbtų Helsinkio akto prin-

JAV laivyno "cruise missile" 21 pėdų ilgio.

Atlydžio ateitis...

(Atkelta iš 1 psl.)

(more sophisticated), daugiau nusimano užsienio politikoje ir ne taip bijo rusų. Aš už detente be iliuzijų, ir tokios pat yra tautos nuotaikos. Jos teisingos. Žmonės žino, kad tarptautiniai santykiai įsitempia Pentagono ir tarp jo draugų kiekvienais metais kaip tik svarstomas biudžetas."

Atstovų Rūmų respublikonų mažumos John Rhodes teigia, kad amerikiečiai, nors nepasitiki rusais, bet vis tik nori taikos: "Vidurinioji klasė ir mažiau pasiturintieji nori mažesnių mokesčių, o tai pasiekama tik sumažinus karinį biudžetą."

Čia į akis krenta dvi ironijos. Kai kurie Valstybės Departamento pareigūnai — Kinijos reikalų ekspertai — seniai aiškino, kad Kinijos komunistai turi bendrų interesų su JAV ir nori bendrauti. Jie buvo apšaukti komunistų agentais, bet kaip Nixonas nuvažiavo į Kiniją, jis pasidarė didvyris.

Antra ironija yra tokia, kad Washingtonas 25 metus varė komunistų "sulaikymo" politiką, nors komunistai neturėjo pakankamai jėgos sudaryti kokią nors gresmę už savo sienų, bet kai sovietai sustiprėjo (apie 1970 m.), Vietnamas įrodė, kad amerikiečiai tam jau neturi valios.

Buvęs JAV kariuomenės Vietname vadas gen. William C. Westmoreland savo šį mėnesį pasirodžiusiuose atsiminimuose: "A Soldier Reports", skundžiasi, kad Washingtonas — prezidentas Trumanas — neleido jam laimėti karo. Priešingai Amerikoje susidariusiai

nuomonei, garsioji Tet ofenzyva faktinai buvo didžiausias komunistų pralaimėjimas, kurį jam nebuvo leista išnaudoti. Per tą ofenzyvą komunistai neteko 37,000 žuvusių ir 5,800 belaisvių. Amerikiečių nuostoliai buvo tik 1,001 žuves, o Pietų Vinetnamiečių krito 2,082.

Bet tai jau praeitis... šiandien sovietai, kurie dar negalėjo pilnai išnaudoti komunistų laimėjimo Vietname vaisius, pasistatė didelį laivyną jau gali vesti imperialinę politiką, ką įrodo įvykiai Angoloje.

Iš tikro sovietų veikla pasmarkėjo po 1970 m. Iki tol nuo Kubos krizės 1962 m. jie laikėsi daug ramiau. 1970 metais ir vėliau jie bandė įsteigti savo povandeninių laivų bazę Kuboje, siekė sūmūšio Berlyne, įsimašė į Jordano-Sirijos kovas, Indijos-Bangladeš santykius ir turėjo savo pirštus įkišę 1973 metų Ažijinių Rytų kare.

Buvęs Nixono Gynybos Sekretorius Melvin R. Lair iš to pasidarė išvada, kad sovietai detente naudoja tik tam, kad užliūliuotų Vakarų demokratijas, o po to primestų savo sistemą likusiam pasauliui.

Kissingerio nuomone, sovietai visų pirma siekia sau lygaus statuso su JAV pri-

pažinimo. Jie, žinoma, eitų ir toliau, jei tik amerikiečiai apsilieptų. Savo kritikų priekaištus, kad su sovietais reikia griežčiau derėtis, Kissingeris atmeta, nurodydamas Jacksono pasiūlymo susieti prekybos santykius su žydų emigracija rezultatus. Sovietai mieliau atsisakė nuo prekybinių lengvatų negu oficialiai leisti žydams išvažiuoti, nors prieš tai jie tyliai išleido 30,000 per metus. Režimas Sovietijoje, ką liudija ir lankytojai Lietuvoje, kiek sušvelnėjo. Teoriškai jį galima būtų vėl sugriežtinti, bet praktiškai tai padaryti jau sunkiau. Juo švelnesnis režimas, juo daugiau valdžia turi ieškoti populiarumo. Tokiu būdu detente yra pavojinga ir sovietams...

Kaip ten būtų, pagal Harris Poll 1975 metų pabaigoje amerikiečių didelė dauguma vis dar norėjo tokios vadovybės, kuri ieškotų santykių su sovietais pagerinimo. Dėl to ir Kissingeris iki šiai dienai esąs populiarus. Kai amerikiečiai pradės daugiau ginčytis dėl detentes, jos tolimesnis likimas priklausys nuo sovietų laikysenos. Nepadarydami didelių sau politikos pakeitimų, jie gali padaryti vieną kitą ėjimą detentes priešininkų argumentams susilpninti. Dėl artėjančių rinkimų, iniciatyva priklausys jiems.

PETKUS

LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

cipų, kas gali paskatinti JAV senatą, svarstant atominių ginklų apribojimo sutartį, nepasitikėti sovietų pažadais. Sovietai, žinoma, to gali ir nebijoti. Kad pergalė gali apsukti galvą, žinojo jau ir Stalinas. (vm)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$13.00. Single copy 20 cents.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiros numerio kaina 20 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomene • Nepausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

DIRVAI 60 METŲ

Spauda yra svarbiausioji viešosios nuomonės formuotoja, tautos mąstysenos nustatytoja ir kultūrinių vertybių ugdytoja. Lietuvių tautos istorijoje spausdintas žodis suvaidino didesnį vaidmenį, negu bet kurioje kitoj tautoj.

Spauda mūsų kultūriniam ir visuomeniniam gyvenime labai išsiskleidusi ir visų mėgiama, tai ir Dirvos vieta yra taip pat kultūrinio gyvenimo ugdytojų ir puoselėtojų tarpe.

1916 m. rugpjūčio mėn. 26 dieną Clevelande pasirodė tautinės minties savaitraštis Dirva, persiorganizavęs iš 1915 m. pradėjusio eiti laikraščio Santaika. Kai Lietuva dar buvo rusų carų priespaudoje, lietuviai išeiviai Amerikoje per savo spaudą pradėjo gyvai ir nepriklausomai reikštis, kaip lietuviai, o ne rusai ar lenkai. Kaip lietuvių emigranto, taip ir spaudos kelias Amerikoje nebuvo ir nėra rožėmis klotas. Anais laikais reikėjo drąsuočių, pasiryžėlių, kurie suprato spausdinto žodžio reikšmę ir galią. Be savos spaudos lietuviai išeiviai Amerikoje nebūtų išugdę nei savų parapijų, nei sukūrę organizacijų ir nebūtų tiek daug pagelbėję atsikūrusiai nepriklausomai Lietuvos valstybei. Šeima ir spauda yra tikrieji lietuvių palaikymo šaltiniai.

Nuo Dirvos įsisteigimo dienos ji skelbė objektyvias žinias apie nepriklausomą Lietuvos gyvenimą. Ji ragino steigti savas draugijas, klubus ir organizacijas. Savą spaudą buvo geriausia mokykla Amerikoje.

Jeigu Dirva galėjo visą laiką išlaikyti savo vieningą tautinį nusistatymą, turėjo aiškia apžiūrą į visus svarbesnius lietuviškus klausimus ir tą pažiūrą sekmingai gynė ir gina, tai tas nuopelnas priklauso buvusiems ir esamiems redaktoriams.

Čia trumpai reikia prisiminti tuos laikus, kai tautinės minties laikraštis Dirva turėjo atremti aštrius puolimus dėl gruodžio 17 d. įvykių Lietuvoje, dėl prezidento Antano Smetonos atvykimo Amerikon, o taip pat neturėjome čia kito laikraščio, kuris taip aiškiai ir be jokių svyravimų visą laiką būtų gynęs Lietuvos diplomatijos

tarnybą. Dirvos puoselėta mintis pilnai atitiko Amerikos lietuvių tautininkų pažiūrą, kad nereikia griauti to, kas mūsų laisvės siekimo byloje yra naudinga ir reikalinga.

Dirvai niekada nepritrūko savo tautai meilės. Ji per 60 metų kovojo už lietuvių tautos laisvę ir nepriklausomybę. Ji visados žiūrėjo į Lietuvos šviesesnę ateitį. Lietuvos tautos laisvė, jos visų žmonių gerovė buvo visuomet Dirvos šūkiu, kurį ji gynė, už kurį visuomet kovojo. Dirva, būdama tautinės minties atstovė, daugiausia vietos skiria tautinėms, politinėms ir kultūrinėms apraiskoms svarstyti ir puoselėti.

Šios garbingos 60 metų sukakties proga linkėtina Dirvai ir toliau skleisti tautinę mintį išeivių lietuvių tarpe. Nevengti ir kritiškesnių

Senieji metai nuleidę nekadados nebepakeliamą uždagą nepaslėpė, neatėmė iš mūsų praeitų metų problemų, kurių visuomeniniam lietuviškam išeivijos pasaulyje daug liko neišspręstų ir šiems 1976 metams.

Viena iš pačių didžiausių problemų yra jau 35 metus tebesitęsianti Lietuvos okupacija. Lietuvos nepriklausomybės atstatymas nėra mūsų išeivijos galioje, tačiau gyvendami laisvajame krašte, galime ir tautiniu požiūriu privalome atremti Lietuvos pavergėjo skelbiamą laisvajam pasauliui melu pagrįstą informaciją, kurios nepažįsta svetimieji ir kartais lengvai pasitiki okupanto naudojamu melu, prievarta, neapykanta paremta skleidžiama propaganda.

Kad šiais laikais vispusiškai informacija yra ne mažiau galinga už ginklus, tą pripažįsta visos valstybės bet šita priemone daugiausia naudojasi sovietiniai diktatoriai, tęsdami Lenino metodą - 'agituoti faktais'. Jei faktų nėra, išgalvoti, sukurti ir apkaltinti. Tas metodas mums lietuviams gerai žinomas ir pažįstamas. Dėl jo mes palikom tėvynę ir mūsų broliai dabar tebėra savo

pasisakymų vienokiu ar kitokiu klausimu.

J. Jurevičius

SOVIETAI STENGIASI INFILTRUOTI SAVO AGENTUS

EMILIJA ČEKIENĖ

gimtojų žemėj nekaltai tero rizuojami taipgi tik melu pagrįstos propagandos metodu ką ir dabar aiškiai tvirtina LKB kronikos ir pagrindžio laikraštis 'Aušra'.

'Informacija, informacija, informacija ... Žurnalistas tik maksimaliai atsiduodamas partijos idealams, tik taip gali eiti su gyvenimu. Ir mes stengiamės laikytis šių principų' ... rašo 'Vilniaus Tiesa' 1975 lapkričio 18. Pabrėžiant propagandos reikšmę tam pačiam numery cituoja iš laisvojo pasaulio spaudos pasisakymų, pav.: 'Londono laikraštis Times sykį rašė: norint dabar įvykdyti Anglijoje perversmą, turėti 20 savo žmonių televizijoje kur kas svarbiau, negu užimti geležinkelio ir telefono stotis' ir tuo pagrindu Tiesa' itikinėja savo skaitytojus įtaigojant komunistus tam metodui skirti daugiausia dėmesio. Mat per televiziją galima skelbti, įrodinėti, klaidinti milijonus žmonių. Tačiau, kada tai vyksta laisvame krašte, žmonės girdėdami ir įvairių priešingų nuomonių, gali skirti tiesą nuo melo, gi diktatūros kraštuose žmonės maitinami vienpusiškai, pavergėjui naudinga informacija, todėl nenuostabu, jeigu jie ir būna suklaidinti, ima tikėti okupanto skelbiama propaganda.

Stebėdami pasaulio politinį veidą, matome, kaip sovietai visomis priemonėmis ir

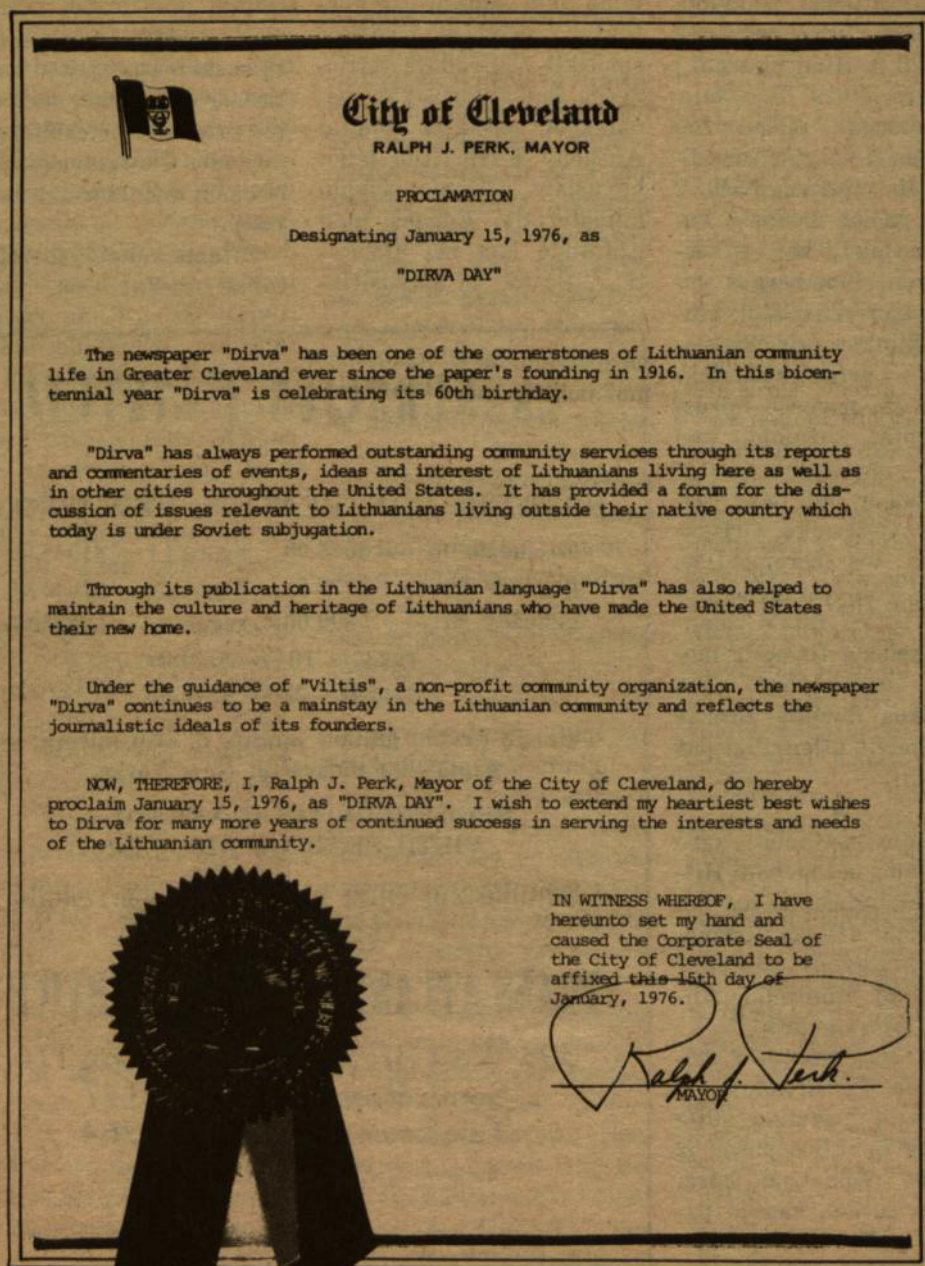
stengiasi infiltruoti savo agentus į informacijų teikimo laisvojo pasaulio centrus. Pradėta detentė su vakarų kraštais jiems daug palengvino tų tikslų siekti. Tai palengvino brautis ir į lietuvių išeivijos gretas. Štai baidančių į amžinybę keliauti senųjų lietuvių ateivių laikraštis 'Laisvė' jau visas užpildomas Maskvos lietuviškų agentų propaganda ir jų rankomis, stengiantis niekinti mūsų institucijas, organizacijas, siekiančias Lietuvai laisvės ir nepriklausomybės, o taip pat joms vadovaujančius asmenis. Bet jų nenaudai, tas laikraštis lietuvių tarpe neturi jokios įtakos nei pasitikėjimo.

Sunkiau jiems įsibrauti į mūsų išeivijos informacinius centrus, bet skaudu, kad ir čia okupantų agentai šį bei tą laimi, ypač politinėje veikloje kaskart vis labiau ima svyruoti vienybė, o į silpnas pozicijas priešui lengviau įsiveržti ir griauti veiklą, nukreipiant dėmesį nuo tiesioginio tikslo ir vandens šaukšte kelti audrą savo tarpe.

Komunistinės propagandos neišvengia nei mūsų jaunimas, vykstantis į okupuotos Lietuvos stovyklas bei kursus. Kad taip yra tvirtina patys pavergėjai skelbdami savo spaudoj ir kitokiais informaciniais būdais tokias mintis: 'Todėl labai svarbu, kad neseniai buvo pabrėžta respublikinės mokslinės ateistinės propagandos koordinavimo taryboje, kiekvienoje mokykloje organizuoti ateistinė veiklą taip, kad ji apimtų visus vaikus ir daugelį jų tėvų. Tai reikalaujantis daug išradingumo, daug sumanumo nuolatinis auklėjamasis darbas'. (Tiesa, 1975.9.25)

Kad sumanumo ir išradingumo okupantų agentams netrūksta, rodo ir tėvynę belankančių lietuvių pasimetimas ar baimė, kad jų neištikėtų kaip ten gyvenančių brolių ir bent kiek laisvės oru bandančių atsikvėpti mokslininkų bei kultūrininkų dažnas tragiškas ir netikėtas mirties likimas, nes lankytojams 'šviesti' jie naudoja visą savo išmonę, garbinti giminių išsiilgusių lūpomis svetimą, į mūsų tėvynę įsibrovusį, okupantą. Jei ten yra kas pasikeitę, tai tik tai, kad pavergėjas tautos naikinimą vykdo tylesniu ir gudresniu metodu. Vieni iš tų lankytojų, būdami atsparesnės lietuviškos sielos bei drąsos, nepasiduoda komunistinei propagandai, o silpnesnės dvasios ir bailesni asmenys palūžta ir išduoda savo bei visos tautos principus, pradėdami skleisti Lietuvos pavergėjui panegyrikos žodžių srautą, atsakydami į klausimus jų spaudoje ir čia grįžus rodyti filmus apie Lietuvos gamtos grožį, kurį okupantas taip

(Nukelta į 4 psl.)

MELO KARAS (3)

'Juodasis orkestras'

"D-Day (santarvinių invaziją į Normandiją) buvo didžiausia politinė klaida visoje istorijoje. Jei D. Britanija ir Jungtinės Amerikos Valstybės bent vienu žodeliu viešai padrasintų samokslininkus (prieš Hitlerį), Montgomery ir Eisenhoweris galėtų be šūvio išeiti į krantą, kur jie būtų sutikti su karine pagarba paties Rommelio. Bet D. Britanija ir JAV buvo pasiryžusios sunaikinti Vokietiją, taip kaip jos sunaikino per pirmąjį pasaulinį karą Austrijos-Vengrijos imperiją; paskendusios akloje Vokietijos neapykantėje, jos nesugebėjo horizonte įžiūrėti didesnį priešą — Rusiją. Tik kvailiai negalėjo suprasti, kad tikras priešas yra Rusija ir kad vieną dieną Vakarų valstybės bus reikalingos stiprios ir demokratiškos Vokietijos, kad atsvertų bolševizmą. Jų (anglo-saksų) atsiėmimas į samokslą prieš Hitlerį krauju užantspaudavo Europos ir pasaulio likimą. Tiesiog baisu jį prisiminti, ir mes už tą klaidą mokame iki šiai dienai."

Taip konstantavo amerikiečių karo istorikas Charles V. P. von Luttichau ir nors praeities negalime atstatyti, ją verta prisiminti.

★

Konspiracija prieš Hitlerį, kurią Gestapo vėliau praminė "Schwarze Kapelle" (juodasis orkestras), prasižadėjo nuo pat jo atėjimo į valdžią. Jau 1934 m. birželio pabaigoje kariuomenės štabo viršininkas generolas Ludwig Beck pareiškė Hitleriui, kad Vokietijos kariuomenės užduotis yra kraštą ginti, bet ne ruošti užpuolimo karui, į ką Hitleris atkirto: "Generole, neįmanoma sukurti kariuomenės, jei jos nėruošti kautynėm. Nėra taikos armijų,

SOVIETAI
STENGIASI...

(Atkelta iš 3 psl.)

pat gerokai apnaikino. Bet šitų vietų lankytojai nemato ir rodo galutinio žlugimo lemtingosios prijungimo prie sovietų sukakties minėjimo proga okupanto surengtą dainų šventę, džiaugiantis ir kviečiant visus atsilankyti pasigėrėti lietuviško jaunimo jaunystės grožiu spindinčiais veidais, bet nutylint, kad jų tautiniai rūbai, kuriais žavėdavosi visos tautos šioje šventėje nebežavi lietuvių akies ir iššaukia liūdesį bei nusivylimą, apie ką jau senai rašė besisielodama mūsų tautinių drabužių žinovė a.a. J. Vaičiūnienė. Tie lietuviški tautiniai rūbai gerokai surusinti.

jos egzistuoja tik karo laimėjimui." Beckas tačiau priminė Hitleriui, kad jis pasižadėjo Hindenburgui (tada dar prezidentui), kad jis Vokietijos neves į naują karą, kurio Vokietija negalės pergyventi.

Birželio 30 dieną Hitleris įsakė SS išžudyti visus tuos, kuriuos jis laikė sau pavojingais. Jų tarpe prieš jį būvusį kanclerį generolą Kurt von Schleicher ir to artimiausią padėjėją gen. Kurt von Bredow, kuriuos jis apkaltino samokslu su Prancūzijos ambasadorium Andre Francois-Poncet Vokietijoje atstatyti Hohenzollernų monarchiją. Nors tas įtarimas nebuvo visai be pagrindo, egzekucija labai papiktino aukštuosius karininkus. Pirmojo pasaulinio karo didvyris maršalas August von Mackenesen sušaukė skubų Schlieffeno draugijos, kuriais priklausė generalinio štabo karininkai, posėdį. Į jį susirinkę 400 aukštųjų karininkų vienbalsiai nutarė, kad Schleicheris ir Bredow nebuvo išdavikai, bet krito 'garbės lauke'. Mackensen ir 30 kitų aukštųjų karininkų pasirašė laišką prezidentui Hindenburgui, nušviesdami Schleicherio ir Bredow nužudymo detales ir prašė jų vardus gražinti į trečiojo pėstininkų pulko garbės sąrašą, iš kurio jie buvo išbraukti Hitlerio įsakymu. Tas laiškas buvo pasiųstas liepos 20 d. Hindenburgui į jo dvarą Rytų Vokietijoje. Hindenburgas tačiau tuo laiku jau buvo mirtinas ligonis. Jis mirė rugpjūčio 2 d. Tos pačios dienos 3 valandą po pietų karo ministeris gen. Blombergas sušaukė visus generalinio štabo karininkus prie 'Siegesaelule' — pergalės paminklo, kur jie pagerbė mirusį prezidentą, sužinojo, kad Hitleris pasiskelbė valstybės vadu, ir jam davė ištikimybės priesaiką. Grįždamas iš tos ceremonijos, Beckas skundėsi generolui Fritsch: "Tai fatalė valanda. Ji reiškia fizinę ir moralinę savižudybę." Tos priesaikos davimą Beckas sau negalėjo atleisti iki pat mirties.

★

Pirmojo pasaulio karo didvyriams nesugebant Hitleriui pasipriešinti, tos kovos našta atiteko kariuomenės žvalgybos (abwehr) viršininkui admiralui Wilhelm Franz Canaris.

1939 metų rugsėjo 3 dieną, kada D. Britanija ir Prancūzija pagaliau stojo užpultos Lenkijos pusėn ir paskelbė Vokietijai karą, Canaris sutiko, kad jo padėjėjas pulk. Oster pasiųstų savo adjutantą, jauną

majorą Fabian von Schlabrendorff pas besiruošiantį išvažiuoti britų karo atache Berlyne pulk. Dennis Daley. Tas jį priėmė kartu su žvalgybos (MI-6) reprezentantu Vokietijoje majoru Francis Foley. Schlabrendorff painformavo nustebėjusius britus, kad vokiečių karinė opozicija prieš Hitlerį bandys užmegsti ryšį su britų vyriausybe per Vatikaną ir juos įspėjo, kad Hitleris karo pradžią ruošiasi atžymėti Londono bombardavimu. Britai apie tai tuoju pranešė savo vyriausybei, tačiau vokiečių bombonešiai nepasirodė. Dėl to britai visą tą pranešimą palaikė vokiečių žvalgybos triuku. Tik po karo generolas Adolf Jodl per tardymą pasakė, kad Hitleris iš tikro planavo Londono bombardavimą, tačiau jis, Jodl, jį nuo to atkalbėjo. Girdi, kariniai jis neduotų daug naudos, o psichologiškai galėtų tik pakenkti.

Canaris — anot britų žvalgybos viršininko gen. Menzies — buvo "pasiūtusias drąsus ir praeiktai nelaimingas". Jau daug vėliau — 1964 m. Menzies taip charakterizavo savo priešą: "Canaris buvo patriotas, giliai religingas, monarchistas, konservatyvus ir tradicionistas. Jis galėjo ir norėjo Vokietiją ir Europą išgelbėti. Aš manau, kad galėjau jam padėti. Jis kontaktavo mane ir pasisiūlė susitikti neutralioje teritorijoje, kad aptarus karo pabaigą. Aš pasakiau apie tai Anthony Eden (tuo laiku buvusiam užsienio reikalų ministeriui). Edenas man uždraudė jam net atsakyti... Be to, jei aš susitik-

Demokratinėse valstybėse (tarp jų JAV) žmogus gali pragyventi visą savo gyvenimą be valstybės paso. Kasdieniškiems poreikiams pakanka visokių liudijimų: šoferio, senatvės, kreditavimo kortelių.

Kitaip yra kraštuose, kur žmonės valdomi, kur valstybei žūt-būt reikalinga žmonių kontrolė. Ten kiekvienas pavaldinys privalo turėti pasą. Senas rusiškas anekdotas tvirtina, kad Rusijos gyventojas susideda iš dviejų elementų: iš kūno ir iš paso. Dabar Sovietai susigalvojo praveisti naujų pasų reformą. Senieji pasai, kurie veikė nuo 1932 metų palaipsniui bus pakeisti naujaisiais. Tokiu būdu okupuotų teritorijų gyventojai ir vėl bus per temti ant sovietinės 'pilietybės' kurpaliaus. Apie tai plačiai pasakoja sovietų spaudoje Vilniaus vykdomojo komiteto pasų skyriaus viršininkė, iš Maskvos importuotoji milicijos pulkininkė Jevgenija Korbačinskaja.

Oficialus naujo paso pavadinimas bus 'Tarybų socialistinių respublikų sąjungos piliečio pasas'. Raudonos spalvos viršelyje bus valstybės herbas ir žodis 'pasport'. Įnamio teisėmis paso tekste bus paskirų 'respublikų' kalba įrašai. Pasas bus neterminuotas ir pase rezervuota vieta įklijuoti net trims nuot-

čiau su Canaris, tai sužinoję rusai ir įtartinai, kad britai tariasi dėl taikos, nukreiptos prieš juos. Rezultate aš niekada Canaris nemačiau, bet aš jį mėgau ir dar dabar gerbiu."

Kitame numeryje: Kontaktai per Vatikaną.

raukoms: tai yra paso savininkui sulaukus 16, 26 ir 45 metų. Tai padaryta patogiai pasavinko identifikacijai.

Pase duodamos paso savininko žymės: pavardė, vardas, tėvo vardas, gimimo laikas ir vieta. Įrašoma ir tautybės atžyma, prieš ką dar taip neseniai kėlė protestą žydai. Tautybės atžyma valdžiai palengvina rušiuoti savo pavaldinius, pagal reikalą. Bus ir nuolatinės gyvenamos vietos įrašas, kad paso savininkas nesugalvotų gyventi ten, kur jis nenorimas.

Pase bus kraujo grupės nurodymas. Ir bus anekdotiškas įrašas apie alimentų mokėjimą. Jeigu toks asmuo alimentų nemoka, nori keisti gyvenvietę, slėptis, kiekviena darbovietė privalanti pagal įrašą pase išlaikyti iš jo algos alimentus. Tad, ... sena rona neužgyja! Tuo rūpinasi išvalgus sovietinis pasas.

Atvykęs kur atostogų, komandiruotėn, sanatorijon, iki pusantro mėnesio paso savininkas neprivalės registruotis, kaip buvo iki šiol. Taip pat pasuose nebebus atžymėjimų apie darbo eigą. Mat, šituo reikalu rūpinasi naujai įvestos 'darbo knygelės'. Šiose knygelėse surašomi visi asmens darbo daviniai: atžymėjimai ir baudos, medaliai ir pravaikštos. 'Darbo knygelė' pristato žmogų kaip darbininką: geras, blogas, nepatikimas, girtuoklis ir kt. Naujas sovietinis pasas eina čia papildomas pareigos: jis identifikuoja asmenį kaip 'sovietinį pilietį'.

Jevgenija Korbačinskaja akcentavo, kad naujuose pasuose nebus atžymima socialinė asmens padėtis. Tuo tarpu šis posakis dar nėra aiškus. Iki šiol galioja kolūkiečio asmens dokumentai, kurie turi tikrus geto gyventojų požymius. Kolūketis negali gyventi už savo kolūkio ribų. Jo asmens dokumentus tvarko kolūkių valdžia. Tad, gal būt, šie nauji pasai palies ir beteisę iki šiol kolūkiečių padėti: jų pasuose nebus įrašoma socialinė jų padėtis: kolūketis. Tačiau įrašas naujuose pasuose apie nuolatinę paso savininko gyvenvietę savaime rodo getines tendencijas pririšti paso savininką prie jo darbo ir nuolatinio gyvenimo vietos. Pakeisti šią strofą naujame pase sunku. Reikia visokių leidimų bei įrodymų, kad naujoje vietoje asmuo nebus 'veltėdis', o turės legalų užsiėmimą.

Šių tarybinių naujų pasų brukimas okupuotų teritorijų gyventojams yra naujas Maskvos kėsintis suvirškinti tas teritorijas, ir tose teritorijose priveisti vis gausiai importuojamą elementą į naujus darbus.

NAUJI PASAI

OK. LIETUVOJE

ST. PERMINAS

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

IŠ

BOSTONO, MONTREALIO ir NEW YORKO

Balandžio 15 — \$645.00	liepos 14 — \$1045.00
gegužės 20 — \$725.00	liepos 28 — \$1045.00
gegužės 26 — \$899.00	rugsėjo 1 — \$925.00
	rugsėjo 16 — \$725.00
	gruodžio 22 — \$875.00

Prie šių grupių galima jungtis iš kitų miestų, su papildomu mokesčiu, New Yorke.

REGISTRUOKITĖS IŠ ANKSTO —
VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS!

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalų kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P. O. Box 116
South Boston, Mass. 02127
Telefonas: (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMONIENE

Air fares subject to changes and Government approval.

Norintiems atsikviesti giminės iš Lietuvos sutvarkome reikalingus išskvietimo dokumentus.

KŪRYBA IR MOKSLAS

POETO ŽINGSNIAI

REFLEKSIJOS IŠ LITERATŪROS VAKARO SU B. BRAZDŽIONIU

ALĖ RŪTA

Politika, meninis žodis, tauta

Senieji metai, naujieji metai. Laiko srovė negailestingai neša žmones ir įvykius. Daug kas keičiasi į gerą, kūrybiškai persiformuoja į naujus horizontus, naujus grožio pavidalus. Kasdienybė neįtampa pasendina žmones, ir atjaunina veržlių idėjas. Tik egzilai laikas negailestingai; nes dažnai jaunesnės kartos užmiršta, dėl ko esminiai prasidėjo egzilė.

Metų metais mes laukiame laisvės prarastam kraštui. Laukia egzilai, laukia tėvynainiai. Sakoma, — laukti neužtenka; reikia dirbti ir kovoti.

Kalifornijos frontininkai (iš tikro, — politikai ir kultūrininkai) nuolatos ieško realių būdų idėjoms bei asmenims išskirti, kad egzilės metai nepavirstų į vien laukiančių rūgstantį dumblą, o kad nuolatos praskaidrėtų nauja veikla ir nauju žodžiu. Politinių studijų savaitgaliai sausio gale ir literatūros vakarai gruodžio pradžioje, — štai šio negausaus sanbūrio ryškiausi metųėjimai. Politika ir meninis žodis. Losangeliečiai žino, kad tai — atgaivinimo momentai, šiomet vakarą pradėjo sambūrio pirm. Alg. Raulinaitis.

Meninio žodžio ilgesys yra didelis, nes tai — ryšys su tauta, kuri po karų ir audrų išblaškyta po pasaulį. Egzilės bendruomenės iširtų ir sunyktų; jei nesi-gaivintų tradicijomis, spauda ir gražiu gimtuoju žodžiu. Literatūros vakarai — vienas iš gaivinančių šaltinių.

Poetas Bernardas Braz-

džionis yra labai ryškus Los Angeles (Kalifornijos) bendruomenės narys. Jis niekada nesišliejo prie politikų, bet ir politikai, kaip kitos organizacijos, ieško jo nuomonės, jo pritarimo, jo taiklaus ir gaivinančio žodžio. Ieško ir atranda.

Žodis, daina, draugystė

Per dešimtmetį Fronto Bičiulių ruošiamuose literatūros vakaruose Bernardas Brazdžionis vaidino ryškų vaidmenį: patarimais, dalyvavimu, nuotaika; ir, atrodė, natūralu, kai dešimtas tradicinis politikų ruoštas literatūros vakaras buvo paskirtas Bernardo Brazdžionio žodį išsklausyti, jo kūrybą visuomenei išskirti, kūrėją pagerbti. Įvyko!

Tas praeitų metų gruodžio šeštosios vakaras buvo itin įspūdingas: paties Poeto šaunus pasirodymas, jo knygų viršelių vaizdais dekoruota scena (dail. mokytojos Ritos Medziukaitės-Bureikienės nepaprastai gražus scenos papuošimai), deklamacijos, dainos, Poeto kūrybinio gajumo viršūnė! — Bent toks mums tą vakarą pasirodė Bernardas Brazdžionis.

Jis tarė savo žodį. Su įsijautimu, ryškiai (beveik aktoriškai) paskaitė savo eilėraščių, pradėdamas — apie kaimą (iš "Baltųjų dienų") ir užbaigdamas "Vaidilos-Valiūno" teberašoma antrąja laida (sutirštintų egzilinių emocijų ištraukos). Ir mums nerėjosi to poetinio jo žodžio dar daugiau. Buvo įdomūs ir intarpai, poeto prisiminimai bei komentarai, spalvingi humoro niuansai; bet dar daugiau norėjosi išgirst,

daugiau kūrybos. Jo paties skaitoma kūryba ypatingai buvo sugestyvi, neužmirštama.

Vaikai deklamavę "Meškiuką Rudnosiuką", "Vištytės pasaką". Vaikai — gal ne suaugusių literatūros vakarams (apie 9 val. buvo jų eilė); bet šiuo atveju dalyvavimas šešiamečių-devynmečių buvo prasmingas. Jau vien tai, kad jaunos motinos bei rūpestingos močiutės taip gražiai išmokė daugumoje dar nemokančius skaityti mokinukus ilgą "Rudnosiuko" tekstą, ir taip dailiai, be svetimų akcentų, vaikai ištare, su nuotaika, su noru... Vien jau tai rodo, kad B. Brazdžionio poezija suprantama, skambi ir gyva patiems mažiesiems, ir kad ji bus suprantama bei brangi visoms egzilės atžaloms... Reiškia, vien jau per B. Brazdžionio poeziją lietuviškas dailus žodis bus gyvas kartų kartoms... Buvo malonus sutapimas, kad ir dvi Poeto anūkės (Bitutė ir Dalytė) gražiai pasireiškė deklamacijose.

Birutės Dabšienės solo dainavimas buvo šiltas, nostalgiskas; padainavo — "Pakelėję" (G. Gudauskienės komp.), "Kris žiedai" (B. Budriūno) ir "Anapus žvaigždės" (O. Metrikienės); B. Brazdžionio žodžiai (Los Angelėse gyvenančių kompozitorių išryškinti) Birutės Dabšienės susikaupusiame dainavime, akomponuojant Raimondai Apeikytei, įgavo ypatingą savumą prasmę, suteikė nepakartojamą išgyvenimą. Panašiai Birutės Dabšienės solo skamba ir B. Budriūno "Tėviškės namai" (B. Brazdžionio žodžiams). Lyg naktis ir žvaigždė, lyg nostalgi-

VIRŠUJE: B. Brazdžionio literatūros vakaro dalyviai ir talkininkai, Ritos Medziukaitės dekoruotoj scenoje: Poeto dukraitė Bitutė, Vincė Jonuškaitė, A. Pažiūrienė, R. Bureikienė, J. Gliūda, D. Mitkienė, V. Irlėkienė, R. Urbanienė, prel. kun. J. Kučingis, V. Jatulienė, Aldona ir Bernardas Brazdžioniai, D. Mackialienė, P. Visvydas, B. Dabšienė, Alė Rūta. P. Jasiukonio nuotr.

ja ir viltis...

"Keleivio talismaną" artistiskai padeklamavo moterų grupė, vadovaujama rež. D. Mackialienės. Gražiai skambėjo deklamatorių balsai (D. Mackialienė, V. Irlėkienė, V. Jatulienė, I. Tumiėnė, R. Urbanienė); šios deklamacijos išraiškoj ryški buvo keleivio tragika, kuri, iš tikro, poetui nėra būdinga. Viltis Jatulienė solo įspūdingai padeklamavo "Ažuola", būdingą visam B. Brazdžionio kūrybos charakteriui.

Dviejuose į sceną išėjimuose Bernardas Brazdžionis, be tiesioginio kūrybos skaitymo, pasakė nemažai kūrybinių anekdotų iš savo gyvenimo, linksmų atsiminimų iš literatūros vakarų tėvynėj ir tremtyje, įvairių nuomonių, pastabų... Šiuose jo žodžiuose įvairiom varsom atskambėjo... draugystė. Šilta, nepakartojama, neužmirštama. Poetas paminėjo Alma Mater, keliais atvejais ištare kolegų vardus, perpynė prisiminimus kitų poetų žodžiais, rašytojų (ir klausytojų) linksmomis posakiais. Jautėsi, kad B. Brazdžionis savo draugus ir, apskritai, žmones myli. Jis nėra vienumos poetas; išgyvena tarp kitų ir dalijasi su kitais; gal iš čia jo toks didelis sugestivumas (žinoma, pavergia ir jo nepaprasta forma).

Tą vakarą suplaukė draugų - rašytojų sveikinimai, scenoje perskaityti ž. Brin-

kienės ir J. Kojelio. Šiltai Poetą sveikino K. Bradūnas, A. Vaičiulaitis, A. Baronas, N. Sadūnaitė, A. Kairys, B. Pūkelevičiūtė ir kiti per dešimtmetį dalyvavę šiuose literatūros vakaruose rašytojai. Birutė Pūkelevičiūtė net ir dovaną atsiuntė, gražią lietuvišką Vytį, kuri buvo viešai poetui įteikta. Mirė šio dešimtmečio vakarų dalyviai — poetas J. Aistis ir rašyt. J. Tininis buvo prisiminti ir pagerbti atsistojimu bei susikaupimo momentu.

Kas sakė, kad ne meilės poetas?

Apie tai čia gal ir neminėtu, jei nebūtų užsiminęs pats Bernardas Brazdžionis. Girdi, kritikai seniai ieško jo poezijoje erotinių posmų ir... neranda. Ir, tartum, paaiškino: "Visi sako, kad už kiekvieno poeto bei rašytojo pečių stovi mūza; o už mano pečių — žmona!" Ir tęsė toliau: "Aš mylėjau moteris! Aš labiausiai mylėjau tris moteris: motiną, seserį ir žmoną. Ką aš padarysiu, kad taip buvo..."

Paskaitė ir eilėraštį, skirtą motinai.

Socialiniai, gamtos ir būties motyvai.

Meilė žmogui, meilė gimtajam kraštui. Ką išskyrėm skambiose B. Brazdžionio eilėse? Man pirmą kartą taip ryškiai atskambėjo B. Brazdžionio prisirišimas ir meilė gimtiniam Lietuvos kaimui; ir, taip pat, buvo ryškūs jo eilėse socialiniai tonai (kaip to komunistai nepastebėjo?). Minima vargana kaimo lūšnelė, artojų rūpesčiai, vargų išstumtas į Braziliją brolis... Begalinis kaimo grožis, ir liūdesys, ir širdgėla, nes — "Ne viskas ten buvo gerai..." Ne, jokios agitacijos, nei rūstumo, kaltinimo kokiems engėjams, tik iškėlimas negalių, vargų, brolio prakaito, sesulės liūdesio. B. Brazdžionio poezijoje nuolatos minimas dirvos grumstas, daigas, duona; želmens, beržų, mėlyno gimtinės dangaus grožis, ir... pirklių dūmai, sulinkę motinos pečiai, juodos brolio rankos... Net sunku būtų atskirti, — daugiau ten pasigrožėjimo kaimo aplinka ir darbais, ar nemažai socialinio jausmo, iškėlimas kaimo sunkiąją buitį. B. Brazdžionio eilėrašty "Mūrininkas" ar tik nebus daugiausiai socialinio motyvo, kur įpinta ir meilė žmogui, ir atjautimas vargšo bei nupuolusio, surišant anų laikų religinius papročius su darbininko purvinu gyvenimu... Ir net nuostabu, kad anų laikų meno (Nukelta į 6 psl.)

POETO ŽINGSNIAI...

(Atkelta iš 5 psl.)

korporacijos "Šatrija" davatkos net užsipuolė B. Brazdžionį dėl to eilėraščių; tik dėl vieno vaizdingo žodžio padarė jį beveik revoliucionierium ar piktžodžiautoju! O iš tikro tame eilėrašty — daug užuojautos vargstančiam ir klystančiam. Ir toks viešas poeto atvirumas šį literatūros vakarą buvo gražus ir labai žmogiškas.

Vis tik, kaip kritikai B. Brazdžionį bevardintų, ankstesniais ir dabar savo skaitytais eilėraščiais mus įtikino, kad jis nei koks pranašas, nei per nelyg patriotas, o žmogiškos būties gvilIENTOJAS per posmų posmus, per metų metus. Ir, nors poetas viešai džiaugėsi, Pranui Visvydui jį palyginus su amerikiečių poetu Robert Frost, bet kažin, ar tik B. Brazdžionis nėra gilesnis ir, žinoma, mums suprantamesnis, nes mūsų poetas. Robert Frost sakydavo, kad jis mėgstas "old ways — to be always new." Mūsų poetas ir klasikiniu eilaviūmu, ir naujesne forma — visada įdomus, naujas ir modernus, nors vis tas pats Brazdžionis.

Kas yra poetas?

Nežinau, ar kas drąsiai atsakytų į šį klausimą, apibūdintų poetą iš esmės. Poetas — labai jautrus žmogus, gal net subtiliausia individualybė, mokanti gražia, savita forma savo emocijas išsakyti. Poetas — ir visuotinis, integralus kurios tautos asmuo; norisi jį palyginti su pačia tautos siela. Prigimtim ir išsilavinimu poetas suėmęs savin tautos gelmę, per nostalgiją nuolatos gaivinasi savuoju šaltiniu, nors jo žmogiška prigimtis praturtėja ir pasauliu. Poeto žodis, nors naujas, margas ir gaivus, kaip pats pasaulis, visada kvėpės ir gimtosios pirklės dūmu...

Žingsniai į ateitį

Poetas B. Brazdžionis buvo "svečias iš toliau", kaip ir kitų dešimtmečio literatūros vakarų dalyviai... Svečias iš Vistos, Kalifornijoje. Poetas, ten išsikeldamas, gal ieškojo gamtos, ramybės; bet jis dažnai sugrįžta prie savųjų bendruomenės...

Pilnutėlė salė publikos godžiai iš klausė porą valandų programos. Buvo dėmesys ir tyła. Buvo plojimai be galo. Buvo daug įspūdžių prie kavutės per visą ilgą vakarą. Mūsų Poetas atrodė žvalus, jaunas ir laimingas; mes visi — jautėmės turtingesni.

Parapijos salė sugėrė visų mūsų žingsnius. Prasi-

XII ŽIEMOS OLIMPINIAI ŽAIDIMAI INNSBRUCKE

BR. KETURAKIS

Mažoji austrų tauta žiemos sporto šakose turi išskirtinai aukštą ir pergalmis atžymėtą istorinę vietą. Dailusis čiuožimas ir Alpių rungtys tiksliai nusako jų vietą pasauliniame varžybiniame plote. Jų garsioji anuometinė futbolo mokykla, su vadinama Wunderteam vienuolike (1931-1933 m.), kuri 1 metų bėgy laimi net 9 tarpvalstybines rungtynes, įskaitant mokyklinio amžiaus prieaugliui naują fizinio lavinimo linkmę, pagrįstą natūralių judesių atlikimu, kurių autoriai, kaip Karl Gaulhofer ir Margarete Streicher, vaizdžiai byloja apie Austrijos pasaulinį indėlį visame modernųjų laikų sportiniame sąjūdy.

Pirmasis kartinis pastatas austrų tautai buvo 1964 m. — IX-ji žiemos olimpiniai žaidimai Innsbrucke, kurių atgarsiai istorinėje olimpiadų eigoje labai palankiai yra įvertinti. Tuometinė bėda buvo sniego stoka ir gerokai atšilęs oras, kas labai retai sausio vasario mėn. tose žiemos apylinkių plotuose pasitaiko, bet prityrę organizatoriai ir darbšti karinių vyrų pagalba, kurie net didžiulėmis kašėmis ir maišais "lipdė" nusileidimui ir šuoliams įrengimus, programos eigos nesutrukdė.

Varžybiniame 1964 m. Innsbrucko ž. olimp. žaidimų sektoriuje tuo metu dominavo garsioji Lidija Skoblikowa, rusų pradžios mokyklos mokytoja greitajam čiuožime, laimėdama visas 4 rungtis: 500, 1000, 1500 ir 3000 mtr. Rusų laimėjimų įskaiton, jų moterys laimi ir pašlūžų pergalės 5, 10 klm. ir 3x5 klm. estafetę, kas jau laiduoja pirmavimą žaidimuose.

Vyrų šiauriečių rungtyse visur laimėtojai išsirikuoja skandinavų tautos (15,

dėjo jau ir nauji metai. Poetų žodžiai nuskamba... Nuskamba?

Ne. Jie veda mus tvirtesniais žingsniais į ateitį.

30 ir 50 klm.), plus nesunkiai laimi ir 4x10 klm. estafetę (švedai), rusus palikdami III v.

Šiandien žvelgiant į naują, ir antru kart patikėtą Innsbruckui, žiemos olimpinį žaidimų 12 metų tarpsnį (1964-1976 m.), kuris prasidės š. m. vasario mėn. 4 d., su XII-ju ž. o. žaidimų pavadinimu, primygtinai turime pabrėžti, kad Innsbruckas šį kartą atėjo garbingu talkininku — tikrosios bėdos gelbėti, saugojant visų žaidimų vardą ir socialinį garbingumą. JAV miestui Denver atsisakius (Colorado valstijos referendumas nesutiko laiduoti — padėti suruošti šiuos žaidimus), šią spragą užpildyti sutiko Innsbruckas). Tyroliciams garbė, o visai austrų tautai, siekiant žmonijos kilnumą palaikyti, tikrieji olimpiniai laimėtojų laurai. Ir visa tai atsitiko 1973 m. vasario mėn., lygiai prieš 3 metus.

Šiųmetinių ž. o. žaidimų programa yra papildyta dviem naujom rungtimis: šokiai ant ledo (pora: vyras ir moteris) ir 1000 mtr. vyrams, greičio čiuožimo rungtimi. Dalyvaujančių tautų skaičius nėra toks milžiniškas, kaip vasaros metu olimpiadose, nes klimatinės sąlygos, kraštų ištekliai sportiniams įrengimams pavyzdžiui, čiuožimui (dailiajam ir greičio rungtims) ir parama sportininkų pasirušimui, daugumoje kraštų yra ribota. Iškilioji, kaip austrai, italai, šveicarai, vakarų vokiečiai, visada žymiau prasiskverbia į alpių rungtis (nusileidimai ir slalom), skandinavai — norvegai, švedai, suomių ir rusai pašliūžininkų perbėgimuose — šiauriečių rungtys. Prancūzų vardas, kai sidabro ir bronzos medaliais 1972 m. Sapporo ž. o. žaidimuose pasipuošė dvi moterys slalome, labai retai kur matomas tarptautinių varžybų laimėtojų eilėse.

Šuoliuose ir nusileidimuose kartais pasitaiko visai nelauktų ir neįtikėtinų laimėjimų, kaip pvz., 1972 m. Sapporo žaidimuose ispanas

Francisco F. Ochoa slalome nusodina pasaulio garsenybes Gustav ir Roland Thoeni, arba lenkas Woycich Fortuna specialiuose 90 mtr. nuosklandos šuoliuose, laimi aukso medalį.

Spėliojimai apie besiantančių ž. o. žaidimų greitojo čiuožimo visas rungtis, dabar siejasi su rusų 1975 m. sausio-kovo mėn. pasiektais ir pagerintais net 22 pasauliniais rekordais.

Garsusis Medeo čiuožimo takas Alma Ata vietovėje (1691 mtr. aukštumoje), vidurinėje srityje aziatinio Kazachstano, praeitame sezone supylė aruodą naujų pasaulinių rek., kurių lygis tikrai fenomenalus. Vienas būdingas reiškinys temdo šiuos atsiekimus, kad nei vienam iš vakariečių nepavyko patekti į tas rungtynes. Amerikiečių moterų pakartotinos pastangos ten nuvykti, rusų nebuvo išklaustos (jokio atsakymo neprisiuntė). Tyla. Ir štai toje mistiškoje aplinkumoje šiandien rusai turi visus pasaulio čiuožimo rekordus. Tik olandas Ard Schenk su 1500 mtr. — 1:58,7; 3000 — 4:08,3 ir jo paties keturkovė — 167,420 tšk., liko nepalaužta. Suma tokių rek. yra net 11-ka.

Paskutiniai gruodžio mėnesio tarptautiniai pasirušimai ir antrankos — olimpiniai dalyvių sudėtis Innsbrucko žaidimams, įskaitant ir JAV greitojo čiuožimo kadrą, nesukelia tiek daug baimės apie būsimą rusų visišką pergalę. Neseniai vak. Berlyne tarpt. varžybose ir jų pora "nugalimų" krito iš I vietų.

Ar olandai, norvegai, da-linai amerikiečiai (bent 500 ir 1000 mtr. nuotoliuose), o ypač JAV greitojo čiuožimo atstovės, kurios Milwaukeeje turėjo labai sunkias at-rankos rungtynes (2 savaitgaliai po 3 dienas varžyboms), pralauš rusės Tatjanos Awarinos rekordų skrynią, aišku, be Patton tankų, kurioje ji laiko net 5 p. rekordų, Innsbruckas bus realiu liudytoju.

Austrijos organizacinis žiemos olimp. ž. komitetas

tikisi irgi naujų rekordų, būtent, jei 1964 m. lankytojų buvo 1,1 mil. tai šįmet gali siekti 2 mil., be to, pajamos už iš anksto parduos bilietus ir aukų indėliai, loterijos platinimas, jau dabar viršija 1964 m. įplaukas. Austrų tauta, o ypač jų garsioji Tyrolio sritis, laukia svetingųjų ir garbingų sportininkų. Reikia tikėtis, kad alyvų ministerių likimas, nepasikartos žiemos olimp. žaidimuose. JAV sportininkai deda nemažai vilčių į jų kandidatus. Sėkmė ir sportinis orumas telydi garbinguosius XII-tuosius Innsbrucko olimp. žaidimus!

Los Angeles

Sol. Rita Ringytė

ČIGONŲ BARONAS

Los Angeles Lietuvių Operetės ansamblis, sausio 31 d. 8 v. v. ir vasario 1 d. 3 v. p. p. Immaculate Heart kolegijos salėje, stato populiarią J. Strauso operetę "Čigonų Baronas". Be visų jau gerai žinomų Los Angeles solistų, pirmą kartą solo partiją dainuoja jauna, daug žadanti, Rita Ringytė. Ji atliks Palli vaidmenį. Rita baigė šv. Kazimiero mokyklą, prieš Kalėdas baigė Kalifornijos universitetą, dabar pradėjo ruoštis "masteriui". Jau treči metai kaip mokosi dainavimo pas vieną iš žymesnių balso mokytojų D. Fries. Simfoniniam orkestrui diriguoja dr. T. Osborn, muzikinę operetės dalį ruošia muzikė-kompozitorė O. Metrikienė, režisuoja akt. A. Žemaitis.

V. Irl.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

Viešėdami Chicagoje aplankykite PARAMA MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

Keturiasdešimt metų ministerio Broniaus K. Balučio tarnyboje

(3)

KASTĖS NOREIKAITĖS ATSIMINIMAI

Kol jis dar pajėgė, kas šeštadienį išsimaudydavo. Aš jo kojas išmasažuodavau ir su spiritu ištrindavau. Taip pat nagus nukarpydavau. Buvau ne tik šeimininkė, bet ir slaugė jo ligoje. Kai prisimindavo savo širdies trambožę, tai sakydavo: "Aš pats negaliu suprasti, kaip aš galėjau 2 metus išgulėti lovoje. Ir nepajutau, kaip laikas prabėgo. Dabar negalėčiau taip ilgai išgulėti."

Kai ministerį aplankydavo draugai ar seni pažįstami, labai jaudindavosi ir net verkdamas. Kartą aplankė jį p. Tūbelienė ir p. Klimienė. Jis taip buvo patenkintas, kad jo nepamiršo.

Bet 1967 m. jis vis labiau ėmė sirgti jau nuo Kalėdų. Sirgo ir patarėjas p. Balickas. Kadangi patarėjas negyveno pasiuntinybėje, tai ministeris kiek pajėgdamas vis dar atsikeldavo ir svarbesnius laiškus atsakydavo.

Gegužės mėnesį, dar po sunkios ligos, Balutis norėjo išvažiuoti atostogų. Paprastai, jis dažniausiai atostogaudavo kartu su Estijos pasiuntiniu p. Torma. Bet p. Torma tą pavasarį negalėjo. Tai sukurstė mane važiuoti kartu. Užsakė du kambarius labai mažoj vietoje, pajūryje. Sako: "Aš vienas bijausi, dar galiu sukristi." Taip mes ir išvažiavom dviem savaitėm. Ministeris labai mėgo pajūryje pasivaikščioti. Sakydavo: "Man jūros oras labai patinka, nes mane atgaivina". Grįžęs namo, vis kartodavo: "Ot, negera ta senatvė, žmogus ir nedirbdamas pavargsti".

Šiaip taip dar nueidavo pas Barkerį plaukų nuskirpti. Tai buvo gal 10 minučių kelio. Bet jau reikėdavo du kartus pakeliui ilsėtis. Grįžęs sakydavo: "Na, ir pailsau, kaip šuva".

P. Torma, Estijos pasiuntinys, rugsėjo mėn. ruošėsi atostogų. Tai jis ir sako: "Pone Baluti, važiuojame kartu". Na, jis labai dar norėjo su Torma pabūti. Nežiūrint jo blogos savijautos, vieną dieną, žiūriu, ministeris kraunasi savo daiktus. Praeidama sakau jam: "Pone Ministeri, Jūs visai sergate, kaip Jūs važiuosite". O jis atporina: "Gal man prie jūros bus geriau". Ir taip išvažiavo su p. Torma. Neprabėgo nė pusės atostogų, ministeris grįžta labai sergantis. Aš tuo tarpu buvau išėjusi kito ligonio aplankyti. Sugrįžusi, radau Balutį namie begulintį. Aš labai išsigandau.

Klausiu, kas pasidarė. Jis sako: "Blogai jaučiuosi". Sakau, gal daktarą pašaukti. "Palauk rytdienos", jis atsakė. Kitą dieną, anksti rytą, pašaukiau daktarą. Taip vargšelis daugiau iš savo ligos ir nebepasitaisė. Dar kurį laiką atsikeldavo ir pajėgdavo nusimaudyti.

Daktaras ministerį lankė du ar tris kartus per savaitę. Ir vis guodė: "Pone Ministeri, aš Jus dar prikelsiu gimtadieniui". Prirašydavo vis naujų vaistų. Aš lakstydavau po vaistines jų beieškodama. Bet Balučio sveikata vis ėjo blogyn. Prabėgo bent trys mėnesiai. Gruodžio 8 d. 1967 m. daktaras ir sako: "Ministerio sveikatos būklė labai bloga, reikia jį vežti į ligoninę". Balutis ligoninės nenorėjo, bijodavo apie ją ir kalbėti. Bet šį kartą sutiko į ligoninę važiuoti. Aš paruošiau jam švairius baltinius, apvilkau nauja pižama, viską sutvarkiau, kas reikalinga. Po valandos atvažiavo ir ambulancas. Aš ir p. Balickas palydėjome į ligoninę. Paguldė į bendrą palatą su jau nebepasveikstančiais ligoniais.

Kitą dieną nuėjau aplankyti ministerį. Klausiu: "Ar buvo tas daktaras Sir Bobley Scott?" Tai Londono garsenybė, karalienės daktaras. "Buvo, — atsakė ministeris, — praėjo su visa svita jaunų daktariukų. Net nepakalbino manęs". Aš buvau labai nustebusi, kad ministerio nepatalpino net į atskirą kambarį. Ir prieš mirtį nebuvo lemta jam pailsėti. Bendrame kambaryje jis turėjo vargti. Kiti ligoniai buvo sunkiai sergantieji. Visi labai kosėjo ir dejavo. Tai labai vargino Balutį. Bet jis labai kantriai kentėjo ir nesi-skundė dėl savo likimo. Bet iš jo veido galima buvo suprasti jo kančią ir tą vienišumo jausmą, kad turi mirti ne savo Tėvynėje.

Aš kasdien jį lankiau. Iš pradžių dar kalbėdavo, bet toliau vis blogyn ir blogyn. Kartą ir sako: "Nusibodo man ligoninė. Jau ir strėnose žaizdos pasidarė". Visą laiką gulėti ant nugaros juo tolyn, ėjo blogyn. Kai nuvažiuodavau, tai dažniausiai miegodavo. Aš sėdėdavau prie jo lovos. Kartais atidarydavo akis ir paklausdavo: "Kokia šiandien diena?" Aš jam pasakydavau dienas: pirmadienis ar antradienis. Per Kalėdas, pravėręs akis, jis klausia: "Kokia šiandien mėnesio diena?" Sakau: "Kalėdos.

Gruodžio 25". Prie lovos pakabinta kojine ir primesta įvairių dovanų: muilo gabalėlis, pieštukas ir kitokių niekniekių.

Balutis labai troško sulaukti savo gimtadienio, gruodžio 29 d. Ir sulaukė. Jo gimtadienio išvakarėse iškepiu jam gražų ir skanų tortą. Vakare su p. Balicku nuvažiuojame jo aplankyti. Nuežiau jam tortą. Padaviau slaugei. Maniau, kad tą tortą atneš ministeriui ir mus su Balicku juo pavaišins. Deja, slaugė neatnešė, tik pasakė: "Ligonis torto negali valgyti". Vietoj torto jam atnešė puodelį pieno. Išgėręs tą pieną, ministeris pasakė: "Man pasidarė bloga". Ir po minutės išvėmė. Tą vakarą dar labai gražiai su mumis pakalbėjo. Tik skundėsi, kad jam labai šalta kojoms ir visam kūnui. Pasakiau slaugėms, kad jos jį gerai apklotų. Bet jos nemaloniai atkirto, kad ligonis gerai apklotas ir jam nešalta.

Tą vakarą, atsisveikindamas ministeris padavė ranką ir pasakė: "Nevažinėkite ir nevarkite dėl manęs". Aš pasakiau, kad rytoj vėl atvažiuosiu. "Gera", — jis nuniūkė (niūkti dzūkiškai reiškia kalbėti).

Aš visą naktį negalėjau užmigti, kad jam neuždėjavu kojinių ir neužklojavu jam pečių su jo šaliku, kurį jis turėjo spintelėje. Maniau, kad nuvažiuosiu, apausiu kojas ir gerai apklosiu.

Tai buvo šeštadienio vakaras. Likusios slaugės, nepaklausę gailestingosios sesers vardo, išėjo savaitgalio švęsti. Anglijoje savaitgalis svarbiau kaip ligonis. Penktadienį dar su ranka pamojavęs mums, ministeris, sulaukęs gimtadienio gruodžio 30 d. 2 valandą 30 minučių nukeliavo į Amžinybę.

Pirmadienį, nuvažiavusi į ligoninę, norėjau pasiteirauti apie paskutines jo valandas ir paskutinį jo sakinį ar žodį. Bet slaugės nežinojo tos gail. sesers vardo, kuri budėjo prie Balučio mirties. Taip man ir nepasakė, kaip jis mirė ir kas prie jo mirties patalo buvo. Jeigu būčiau žinojusi, būčiau pasilikusi naktį budėti iki paskutinės jo gyvenimo valandos, bet tikėjau, kad dar ministeris sugrįš namo ir aš vėl jį slaugysiu toliau.

Balutis buvo visų labai gerbiamas ir su visais labai gerai sugyveno. Jam teko dirbti su visų politinių srovių ministeriais ir prezidentais. Gerbė visus preziden-

Min. Bronius K. Balutis.

tus, gal labiausiai mėgo Antaną Smetoną. Tautininkams jis nepataikavo. Kai buvo paskirtas pasiuntiniu į Ameriką, tautininkai jam suruošė iškilmingą priėmimą, kuriame jis pasakė: "Aš atvažiavau į Ameriką ne vienai grupei, bet Lietuvai atstovauti". O kiek jis ministerių pirmininkų pragyveno per 22 metus nepriklausomo Lietuvos egzistavimo. Ir visus labai gerbė ir su visais gerai santykiavo. Bene labiausiai vertino min. pirmininką Tūbelį. Kada kun. Jurgutis tapo ministeriu pirmininku, jis pasiūkė Balutį į kabinetą ir sako: "Pone Baluti, girdėjau, kad esi masonas, o aš esu kunigas. Jeigu taip, tai mudu negalėsime kartu dirbti". Balutis į tai atsakęs, kad masonų jis nesąs ir niekad nebuves. Tačiau, jeigu min. pirmininkas juo nepasitiks, jis tuoj parašys atsisistatdinimo raštą. Jurgutis savo nepasitikėjimą Balučiu atšaukęs.

Balutis buvo savo darbe labai griežtas, bet ir teisingas. Jis iš visų reikalavo darbštumo, sąžiningumo, punktualumo.

Jis niekad nenorėjo užimti aukštų vietų. Kiek kartų jam buvo siūlytas ministerio pirmininko postas. Bet visuomet jis atsisakydavo. Jis mėgo savo darbą Užsienio Reikalų ministerijoje, departamento direktoriaus pareigas. Kaip nenorom jis sutiko būti Lietuvos pasiuntiniu Washingtone. Vis sakydavo: "Kur iš mano darbo būtų daugiau Lietuvai naudos, ten turiu dirbti". Jis netroško sau nei garbės, nei turtų. Kai per karą Londone subombardavo pasiuntinybės ir jo turtus, jam nebeliko nė žmoniško kostiumo. O jis pasakė: "Galėję būti dar blogiau, gerai, kad gyvi likom". Jis dažnai kartodavo: "Jeigu aš netek-

čiau ministerio vietos, man nebūtų gėda eiti gatvių šluoti. Visi darbai vertingi, jei tik gerai ir sąžiningai atliekami". Jis pats buvo labai sąžiningas. Jis sielosi tik Lietuvos reikalais.

Balutis ne tik gerbė aukštesnius, bet lygiai gerai traktavo ir žemesnius. Kai bolševikai okupavo Lietuvą, jis dažnai geru žodžiu prisimindavo visus savo tarnautojus, ypač gailėjosi Sibirian išvežtųjų, jų tarpe ir savo artimo bičiulio Petro Klimo, kurio likimas buvo žiaurus ir liūdnas.

Buvęs ministeris kun. M. Krupavičius dažnai rašydavo Balučiu laiškus iš Amerikos. Krupavičius Balutį kažin kodėl vis laikė bedievu. Kartą Krupavičius ir sako Balučiu: "Gana Tau ožiuotis, įsirašyk į Krikščionų Demokratų partiją." Balutis jam atšovė: "Aš esu ir krikščionis, ir demokratas, ir kitoks nebūsiu".

Balutis buvo nuoširdus ir gilus patriotas. Jis aukėjo savo gyvenimą ir visas savo jėgas Lietuvai. Jis garsino Lietuvą kitataučių aplinkoje, jis kėlė jos vardą, jis gynė mūsų tautos ir valstybės nepriklausomybės idėją.

• Pianisto Vytauto Puškoriaus fortepijono rečitalis, įvykęs Clevelande gruodžio 13 d. susilaukė gilių ir palankių muzikos kritikų įvertinimų ir rengėjams davė \$1,000.00 gryno pelno, kuris pianisto pageidavimu per III PLJ Kongreso Centrą persiųstas Pietų Amerikos Lietuvių Jaunimui.

Rečitalį globojo Saleziečiams Remti Komitetas, kuris šia proga dėkoja visiems rečitalio rėmėjams, prisidėjusiems prie mūsų kolonijos jaunosios kartos atstovo tokios gražios idėjos įgyvendinimo. (srk)

Praeitios vasaros prisiminimai (2)

Su jachta iš Toronto į Clevelandą ir atgal

B. STUNDZIA

Šiaip uosto rajonas labai nekaip atrodo. Aptriušę, su lentomis užkaltais langais ir dalinai apgriuvę sandėliai, matomai senai neverti. Viena gatvė pasibagia ant molo, prie kurio matomai, dar prieš automobilių atsiradimą, sustodavo keleiviniai laivai. Taip pat netoli molo yra burinis karo laivas, "Niagara", kuris pasižymėjo kautynėse 1812 — 1813 metais. Žinoma, laivas ne tas pats, tik pastatytas pagal senus brėžinius. Amerikiečių laivyno junginys vadovaujamas komodoro Perry laimėjo kautynes prieš anglų laivyno junginį, kuris pasidavė. Laivas Niagara buvo brigas 480 tonų ir buvo apginkluotas 22 pabūklais.

Idomu, kad toje gatvėje, kuri baigėsi molu, stovinėjo daug jaunimo, matomai neturinčio ką daryti.

Antradienyje palikome Erie uostą ir su lengvu vėju leidomės tolyn.

Vis toliau į pietų vakarus

Apie vidudienį truputi užlijo, bet tas truko neilgai. Vėliau atsirado vidutinis vėjas.

Pakelyje sutikome nemažai laivų, kurių daugumas plaukė į Conneout uostą. Mus įspėjo neplaukti į tą uostą, nes sakė, jog būsime apnešti smėliu. Nežinau, ką tame uoste krovė ir iškrovė, bet keli laivai laukė prie įėjimo savo eilės.

Mūsų vandens kelias vedė į Ashtabulą, nes ten turėjome nakvoti.

Įplaukę į uostą, nežinojome kur yra vietinis jachtklubas. Mat būdami Erie uoste iš vakaro nepasiteiravome apie Ashtabulą, o iš ryto neradome asmens, kuris tą uostą pažinojo. Gerai, kad pamatėme vieną iš-

plaukiančią jachtą, kurios vadas nurodė kur reikia plaukti.

Kelias vedė į upę ir reikėjo pralysti pro dvejus tiltus. Wellando kanalo tilto prisiminimai dar buvo gyvi. Pirmas tiltas buvo gana aukštas, todėl neatrodė, kad stiebas užkliūtų. Antrą tiltą pakeldavo tik kas pusvalandį, todėl turėjome palaukti. Sustabdžius judėjimą, pasikėlė vienas tilto galas ir pro siaurą tarpą pralindome. Bet plaukėme labai atsargiai ir pačiu upės pakraščiu.

Klubas neblogoje vietoje, nors ir nepertoliausiai nuo prekių uosto, pilnas suodžių, anglies ir geležies laužo.

Artėjame prie Clevelando

Sekančią dieną turėdami palyginamai, neblogo vėją, tikėjomės pasiekti netoli Clevelando esantį prabangų Mentor jachtų uostą.

Artėjant vakarui, kai pagal mano apskaičiavimą uostas turėjo būti nepertoliausiai, reikėjo gerokai priartėti prie kranto. Šiaip gi laikydavomės 3-5 jūrmyles atstume, kad užėjus kokiam lietaus škvaiui, būtų vietos. Uostą pavyko lengvai rasti, nes prie jo ežere buriavo keletas jachtų, be to, pastebėjome išeinanti iš uosto vieną motorinį kreiserį.

Mentor uostas yra vien tik jachtoms, gal todėl įėjimas į jį yra vis užnešamas smėliu ir klubas turi kasmet išleisti keliasdešimt tūkstančių dolerių, kad jachtos galėtų išplaukti. Pastatyti molus tur būt per brangiai kainuotų. Uostas tikrai yra prabangus. Prie tiltelių stovi didžiuliai kreiseriai ir brangios jachtos. Pats klubo namas yra ispaniško stiliaus, su erdviais

priebučiais ir dideliu restoranu. Be to, klube yra maudymo baseinas ir teniso aikštė. Visko nespėjome apžiūrėti, nes iš Clevelando atvažiavo jūrų skautų atstovai — V. Petukauskas, D. Kižys ir P. Gaižutis.

P. Gaižutis parūpino jachtai sustoti vietą Wildwood jachtklube, kuris yra netoli lietuvių gyvenamo rajono. Tame klube P. Gaižutis laiko ir savo jachtą "Bangulė".

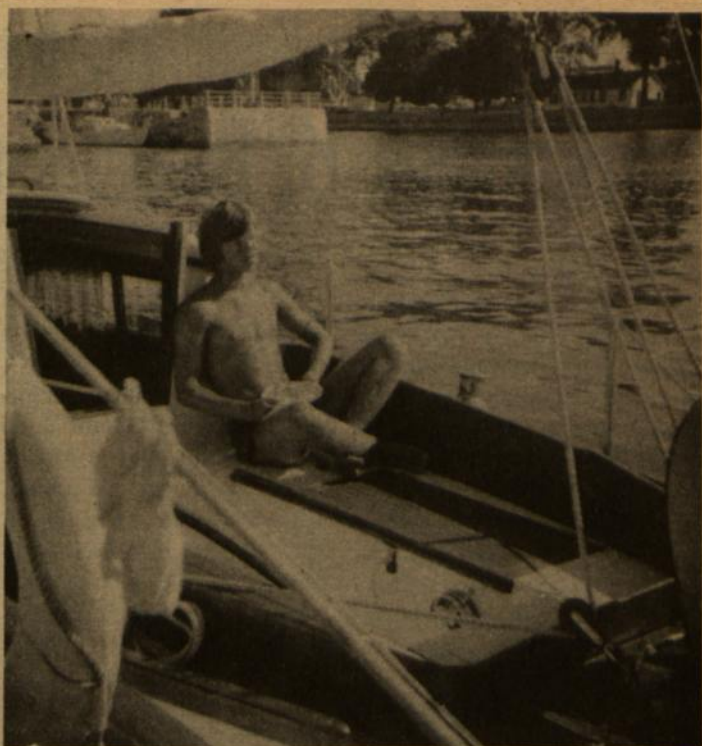
Rytojaus dieną pasitaikė lengvas vėjas ir lengvas rūkas. Vėjas nebuvo palankus, teko vingiuoti. Kai, pagal mano apskaičiavimą, turėjome jau būti nepertoliausiai nuo klubo, nuleidome bures

Stundžia su clevelandiškiais ant Nemiros III.

ir su motoru artėjome prie kranto. Su žiūronais pastebėjau eilę jachtų stiebų. Tai turėjo būti tas pats klubas. Be to, krante matėsi didžiulis pastatas, kuris pagal vyrų iš Clevelando nusakymą, turėjo būti ligoninė. Netoli pasirodė ir jachta be burių. Tai buvo "Bangulė", kurioje buvo "sutikimo komitetas".

Pritvirtinę jachtą išlipome į krantą. Žinojome, jog vieną vakarą ir visą ryto-

Audrius, belaukiant šliužų atidarymo.

jaus dieną nereikės buriuoti. Bet darbų buvo. Reikėjo apsirūpinti maistu, pataisyti laikrodį, peržiūrėti motorą. Tą dieną su savo automobiliu daug pagelbėjo Gintaras Petukauskas.

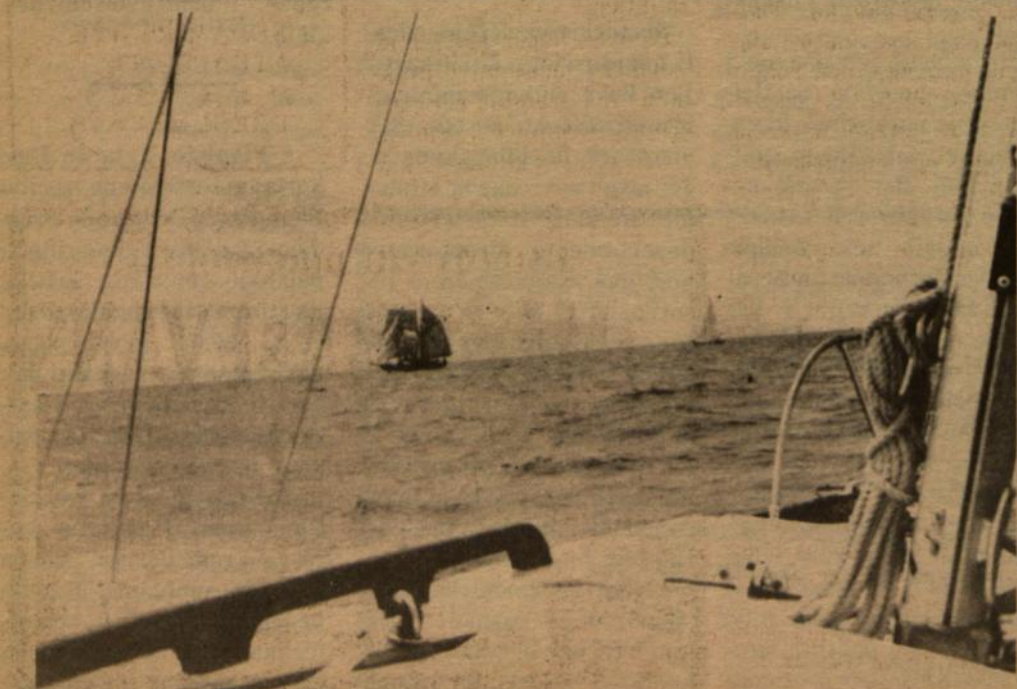
buvo prieš sutemstant, didžiuliai juodi debesys atslinko iš pietų vakarų. Lijo kaip iš kibiro, trankėsi griaustiniai ir akinantys žaibai draskėsi kaip tik išmanė. Visi klube sakė, jog mums pasisekė. Sėdėjome uoste. Tik visas blogumas buvo — tai jaučiama smarvė. Kažkoks fabrikas tiek teršė orą, kad sunku buvo kvėpuoti. Bet nebuvo kur dingti. Vakare pranešė, kad rytojaus dieną nusimato blogas oras. Pakrančių apsaugos stiebe buvo iškeltas raudonas vimpilas, įspėjęs mažas burines ir motorines valtis neiti į ežerą. Bet nutarėme, jog geriau šiuurkštus vėjas ir lietaus škvolai, negu esanti uoste smarvė. Pirmą kartą mums čia buvojant smarvės nesijautė, nes buvo kitos krypties vėjas.

Apie vidudienį pradėjo lyti. Vėjas buvo nepastovus, su dažniais gūsiiais. Aplink žaibavo ir tolumoje trankėsi griaustiniai.

Neužilgo ir virš mūsų galvų padrioksėjo perkūnija. Nors ir jachtoje yra žaibolaidis, bet nežinau, su kiek milijonų voltų dievaitis Perkūnas gali smogti. Dėl viso ko paruošėme pripučiamą valtį. Lietus gi pylė čiuurkšlėmis. Čia gi pašonėje rodosi žaviu vardu uostas Barcelona. Žinojome, kad jis nėra gerai apsaugotas nuo bangavimo ir vėjų, bet vis geriau negu atvirose vandenyse. Iki sekančio uosto dar buvo apie 17-18 mylių. Kurį laiką svyravome — plaukti toliau ar į uostą. Perkūnijos dundėjimas apsprendė už plaukimą į Barceloną. Apie 4 val. p. p. inkaras įsmigo į uosto dugną. Patikrinome gylį — tik 7 pėdos; bet mums užteko, kadangi jachtos gremzdė tik 4½ pėdos. Pasidaužęs perkūnas, kažkur į rytus nusirito, o lietus tęsėsi tur būti iki 7 val. vakaro.

Nustojus lyti jachtą pervedėme į kitą vietą kur atrodė saugiau. Vėliau su valtimi išsikėlėme į krantą.

(Nukelta į 9 psl.)

Erie ežero platybėse...

Korp! Neo-Lithuania Chicagoje

ANTANAS JUODVALKIS

Š.m. sausio 11 d. įvykusioje LT Namuose sueigoje pirmininkavo fil. Vaclovas Mažeika, o sekretoriavo sen. Kornelija Bakšytė. Išklausti valdybos pranešimai ir pri

SU JACHTA...

(Atkelta iš 8 psl.)

Barcelonoje buvo keliolika namų, bene trys restoranai ir viena krautuvė. Šiaip uostas yra gražioje vietoje.

Kadangi prie kranto elektros tinklo negalėjome prisijungti, o savos baterijos nenorėjome naudoti, tai anksti, su vištomis, nuėjome gulti.

Rytojaus dieną išsikėlus į krantą prie mūsų priėjo vienas žmogus ir paklausė, ar mums negalys kuo padėti. Pasisakė, jog mums reikia ledo. Tuoj jis įsivertė mus į savo automobilį, nusivežė į už dviejų mylių esant miestelį, atidarė savo vaistinę ir paliepė vienam savo tarnautojui mus aprūpinti ledu. Kelyje tas vaistininkas papasakojo, kaip audra išmetė jo jachtą į krantą ir kaip jis ją išgelbėjo. Dabar uoste stovi priebojos (plūduri) kita mažesnė jo jachta.

Iš Barcelonos nutarėmė buriuoti į Port Colborne ir į Dunkirk uostą nebeužsukti. Vėjas buvo geras ir palankus; negalėjai žinoti, kas galėjo būti rytoj.

Port Colborne marinoje radome porą jachtų pasiruošusių plaukti per kanalą. Susitarėmė plaukti galimai anksčiau iš ryto.

9 val. jau stovėjome prie 8-to šliužo. Bet tik 3 val. p. atsitarė šliužo vartai. Žemyn buvo daug lengviau plaukti, bet teko kai kur ilgai laukti ir praleisti didžiulius ežerų laivus. Su mumis kartu plaukė trys jachtos, vienas didžiulis trimaranas, nedidelis vilkikas ir mažas olandų prekinis laivas iš Aruba salos (netoli P. Amerikos).

Vistik praplaukti per likusius 7 šliuzus teko jau sutemus. Laukiant teko susipažinti su kitų jachtų įgulomis. Visos jos traukė į Floridą. Jų kelias vedė per Ontario ežerą, Oswego kanalą ir Hudson upę į Atlantą.

Paskutinį šliuzą perėjome pirmą valandą nakties.

Mes nuplaukėmė į Port Dalhousie ir ten nakvojome.

Vėjas į Torontą buvo geras, bet po pietų pradėjo lyti. Atplaukus prie vakarinio įėjimo į įlanką mūsų nepraleido, net ten netoliese vyko aviacijos šventė. Teko sugaišti porą valandų buriuojant į rytinį įėjimą. O lietis nesiliovė. Tą dieną kai atšalo, taip ir nebeatšilo. Bet graži buvo vasarėlė!

imta Naujųjų Metų finansinė apyskaita. Visi pasidžiaugė gerai pavykusiu ir nuotaikingai praėjusiu Naujų Metų sutikimu.

Šioje sueigoje buvo mažai naujovė: keliamųjų į senjorus referatų skaitymas. Referatus, (gal per skambiai pasakyta, geriau tiktų -- rašinėlius) skaitė junjorė Irena Mažeikaitė -- 'Išpūdziai iš kelionės į Lietuvą' ir junjoras Zigmas Mikužis -- 'Korp! Neo-Lithuania orkestro istorija'. Abu rašiniai buvo labai šiltai sutikti ir dėmesingai išklausyti, o abu junjorai pakelti į senjorus ir per Vasario 16 minėjimą bus uždėtos korporacijos spalvos.

Šiais metais Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo minėjimą korporacija ruošia vasario 8 d. 3 val. p.p. Lietuvių Tautiniuose Namuose. Minėjime bus prisiminta Lietuvos ir Amerikos nepriklausomybių paskelbimas, o taip pat ir apžvelgtas III-čias Jaunimo Kongresas. Minėjimą pavairins trumpa meninė programa. Tikimės, kad korporantai ir jų bičiuliai užpildys Tautinių Namų salę.

Pirmininkė Živilė Modestienė priminė, kad dailininkų Kasiulių sutikimas jau yra gautas ir Korporacijai belieka tinkamai šią parodą visuomenei pristatyti. Dailininkus globoti ir ryšius palaikyti sutiko fil. V. Mažeikienė. Paroda numatoma rugsėjo pradžioje, Darbo dienos savaitgalyje, per tautinių šokių šventę, greičiausiai, Lietuvių Tautiniuose Namuose.

Jonas Jurkūnas pasidžiaugė, kad ši sueiga nebuvo tokia 'sausu' - protokolinė, bet pajavairinta dviejų jaunuolių įdomiais rašiniais ir siūlė tuo keliu toliau eiti. Jo nuomone galėtų būti rodomos skaidrės ar filmai iš mūsų aplinkos ar žymesnių žmonių gyvenimo. Kaip pavyzdį nurodė Bogutų skaidrės, rodytas per Čiurlonio minėjimą. Bogutai turi pasigaminę įvairių skaidrių ir su jais susitarus, galima parodyti sueigų metu ar specialiuose renginiuose. Bogutai viską daro savo lėšomis, jokių veiksmų nenumatė. Pasiūlymas priimtas dėmesin.

Mečys Šimkus užsiminė laikraščio biuletenio PRO PATRIA tolimesnio leidimo reikalui. Pirmą numerį gražiai pristatė DIRVA, bet daugiau atgarsių negauta. Jei nebus susidomėjimo ir paramos rašiniais, gali tekti nuo tolimesnio leidimo atsisakyti. Mečys Valiukėnas siūlė reikalą konkretizuoti; surasti bendradarbius, susitarti dėl temų ir nustatyti rašiniams datas. Dabar nežino, ma kada sekantis numeris išeis, o rašinys gali pasenti ir nustoti aktualumo. Dau-

Jaunųjų ūkininkų Ratelių Instruktoriai Lietuvoje 1937 m. Iš kairės sėdi: Bumelis, Šačkutė Juzė, Tiškus Vladas, Dailydė Viktoras, Dambrauskas. Stovi: Vaitekūnas Paulius, Šakurskis Nikodemas, Matulionis Antanas, Gaidžiūnas Balys, Balsys Jonas, Baniūnas Vladas, Liaugaudas Mečys, Nemiškis Vytautas ir Petruškevičius Liūdas.

giau žinių laukiama iš kitų padalinių.

Pirmininkaujantis V. Mažeika pasveikino naujai pakeltuoseius senjorus ir palinkėjo aktyviai įsijungti į korporacijos lietuvių gyvenimą.

Naujoji korporacijos valdyba, pirmininkaujama dr. Živilės Modestienės, perėmusi pareigas, energingai kibo į darbą.

Praėjusių metų gruodžio 14 d. sueigoje buvo pristatytas veiklos planas, kuriame be tradicinių korporacijos renginių bei sueigų, numatyta suruošti Vytauto Kasiulio gyv. Paryžiuje, darbų parodą. Šis korporacijos užsėjimas yra vertas dėmesio ir visų remtinas.

Taip pat remtinas korporacijos dalyvavimas rengiamame užgavėnių karnavale (Mardi Gras). Karnavalo vyriausias organizatorius yra dr. Paulius, į kurį jungiasi visos organizacijos. Šiame renginyje Neo-Lithuanijai atstovauja fil. Algis Modestas. Karnavalo įvykis š.m. vasario 21 d., Jaunimo Centro patalpose. Šiam tikslui yra rezervuotos visos Jaunimo Centro patalpos. Gros du orkestrai, veiks užkandinės, kavinės, gėrimų barai. Kiek viena organizacija turės savo atskiras patalpas ir programas, o šokama bendrai abiejose salėse. Renginys yra išskirtino pobūdžio ir tikimasi, kad sutrauks tūkstantines minias.

Praėjusiais metais pirmą kartą toks renginys buvo darytas ir gerai pavyko. Tikime, kad šiais metais dar geriau pasiseks, nes rengėjai jau turi šokių tokių patyrimą. Visuomenė neturėtų būti abejinga ir gausiai atsilankyti.

Korporacija surengė Naujų Metų sutikimą Lietuvių Tautinių Namų salėje, į kurį gausiai atsilankė korporantai ir jų bičiuliai. Nauji Metai sutikti Lietuvos himnu ir Gaudeamus. Korporacijos vardu svečius pasveikino vyr. valdybos pirm. fil. Mečys Šimkus. Pačiam M. Šimkui sugiedota ilgiausių metų nes sausio pirmoji, pasirodo, yra jo gimtadienis.

Nuotaikingai svečius linksmino jaunųjų orkestras VYTIS, vadovaujamas Liūto Dargio.

Agr. Vladą Tiškų prisimenant

1975 m. spalio 31 d. prie Šiaulių Karolio Požėlos kolūkyje mirė agr. Vladas Tiškus.

Vladas buvo gimęs 1906 m. Būdų vienkienyje, Betygalos valsč., Raseinių apskr. 1923 m. įstojo į ž. ū. technikumą Dotnuvoje, kurį baigęs 1927 m. tęsė studijas įkurtoje Lietuvos žemės ūkio Akademijoje. 1931 m. išlaikęs diplominius egzaminus ir apgynęs diplomą darbą gavo dipl. agronomo-ekonomisto vardą.

1932 m. matome Vladą Tiškų kaip visos Lietuvos Jaunųjų ūkininkų Ratelių (JŪR) vyr. instruktorium, Jaunojo ūkininko savaitraščio ir JŪR Vadovo redaktorium. Neužilgo Vladas buvo paskirtas žemės ūkio Rūmų vicedirektorium, direktorium ir 1940 m. pradžioje žemės ūkio Departamento direktorium.

1940 m. birželio 15 d. turėjo įvykti visos Lietuvos JŪR sąskrydis dešimtmečiui atšvęsti Vilniuje, o sekančią — birželio 16 d. Korp. Jaunoji Lietuva iškyla Trakų pilyje, globojama filisterio Vlado Tiškaus. Jo paskutinis telefonu pasikalbėjimas iš Kauno su Korp. Jaunoji Lietuva Dotnuvoje bolševikų buvo nutrauktas.

1940 m. liepos iš 11 į 12 d. naktį Vladas buvo areštuotas ir ištremtas per patį pirmąjį trėmimą į Sibirą, kur nešė vergo jungą Sibiri-

re, Lenos upės deltoje, pačioje šalčiausioje vietoje. Su palaužta sveikata grąžintas į Lietuvą, kad numirtų kaip XX amžiaus baudžiauninkas prie vežimėlio su žemėmis Karolio Požėlos kolūkyje.

Lietuvos kvilingai žinodami agr. Vlado Tiškaus populiarumą nedavė jam ramybės ir išprievartavo dukart rašyti straipsnius giriančius kolchozinį gyvenimą ir niekinančius Nepriklausomos Lietuvos. Tačiau Gimtojo Krašto redaktoriams jo straipsniai nepatiko, tada jie patys pasirašė panaudodami agronomo Vlado Tiškaus vardą.

Toronte gyveną agronomai ir agronomės bei jo vienminčiai iš Korp. Neo-Lithuania ir Filiae Lithuaniae užsakė gedulingas pamaldas Prisikėlimo šventovėje š. m. sausio mėn. 3 d. Solo giedojo ir vargonavo sol. V. Verikaitis; gėlėmis papuošė gėlininkai agron. Paršeliūnai.

Dirvos pastato plytoms pirkti prašytume aukotojų sąrašą paminėti Agronomo Vlado Tiškaus vardą. Šia proga siunčiame \$41.50.

Aukotojų vardu agr. V. D.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKAS & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

Volia Ukraini!

Ukrainos nepriklausomybės
šventės proga

PRANYS ALŠĖNAS

Ukrainiečiams sausio 22-
roji, kaip ir lietuviams va-
sario 16-toji, yra Nepriklausomybės paskelbimo šventė.

Laisvės kovas dėl išsilaisvinimo iš caro vergijos ukrainiečiai pradėjo 1917 metais, išsirikdami centrinę Radą (Parlamento atitiktį) ir jos pirmininku — pirmuoju tautinės Ukrainos prezidentu — prof. M. Hruševskį, kuris tuo metu dar buvo ištremtas į Rusijos gilumą.

Oficialiai laisvosios Ukrainos nepriklausomybė buvo paskelbta 1918 m. sausio 22 d. antrojo prezidento ir kariuomenės vado pareigose būnant Simonui Petliūrai.

Pirmieji ukrainiečių laisvės metai praėjo kovose su bolševikais. O 1920 m. lapkričio 20 d., daug stipresnių priešų jėgų spaudžiama, Ukrainos nepriklausomybė buvo sužlugdyta, o jos kovotojai — žuvo arba pasitraukė užsienin. Su jais kartu pasitraukė ir antrasis Ukrainos prezidentas ir laisvės kovų vadas Simonas Petliūra. Bet kruvinos bolševikų rankos jį pasiekė Paryžiuje ir 1925 m. raudonieji agentai klasingai jį nužudė.

Anksčiau komunistų agentai, be Petliūros, yra nužudę Ukrainos veikėjus Konovalecą, Suchevičių, rašyt. Rebet ir kt.

1961 m. paaiškėjo, kad 1959 m. spalio mėn. nužudytojo ukrainiečių veikėjo Stepono Banderos nužudymo iniciatoriai ir vykdytojai — taip pat buvo komunistai. Banderos nužudymo sumanytojas buvo A. Šeļepinas, Sovietų Sąjungos saugumo komisaras prie

Ministrų tarybos, kuriai tuo metu vadovavo Chruščiovas. O žudikas — Bogdan Stašinskij, kuris už tą "žygdarbį" buvo apdovanotas Raudonosios vėliavos ordinu, vėliau atbėgo į Vakarų, tikėdamasis švelnesnės bausmės, nes Sovietijoje — jis buvo patekęs į "nema-lonę"...

Ukrainiečių laisvės siekimas — gyvas iki šių dienų. Jų nepalaužė jokie negandai nei žudikų priemonės. Tai tik dar labiau sujungė likusius kovotojus, o pasauliui — atvėrė akis, kad pamatyti kokiomis priemonėmis komunizmas siekia pergalės.

Ukraina — tai didžiausias nerusiškas kraštas, dabar bolševikų dominuojamas. Geografiškai ji reprezentuoja daugiau kaip 250.000 kv. mylių plotą. Ukrainos sienos siekiasi su Rumunija, Vengrija, Čekoslovakija ir Lenkija.

Ukrainos etnografiniuose žemių plotuose, pagal 1940 m. surašymo duomenis, gyveno 40 milijonų gyventojų, iš kurių 80% ukrainiečiai. Be to, daugiau kaip 5 mil. ukrainiečių gyvena Sovietų Sąjungoje ir apie 9 mil. tuomet (1940 m.) buvo sovietinėse vergų stovyklose.

Kraštas labai turtingas. Turi geležies rūdos, magnėzijos, plieno, geležies anglių ir kt. vertingų metalų ir mineralų. Turtais pertekęs ir žemės paviršius — Ukraina be galo derlingas kviečių kraštas. (O bolševikai, dėl pakvaišusios kolchozų santvarkos, kviečius importuoja iš JAV, Kanados ir kitur)...

DIRVOS NOVELĖS KONKURSO SIMO KAŠELIONIO LAIŠKAS VYTAUTUI ALANTUI

Didžiai Gerbiamas
Pone Laureate,

Nuoširdžiai sveikinu Brangų Laureatą šviežiu, brandžiu grūdų papildžiusių mūsų negausią istorinę literatūrą — nauja novele ir dar neseniai pasirodžiusiu didžiuliu istoriniu kūriniu "Šventaragiu". Tikiu visa savo širdimi, kad už gausią ir brangią kūrybą tremtyje, o ypač už "Šventaragį", Rašytojui Laureatui amžinai bus dėkinga Lietuva!

Man pačiam ir daugeliui literatūros mylėtojų esate vienas iš mėgiamiausių rašytojų. Tamsta, spręsdamas problemas, savo personažams nepriklijuoji angelų sparnelių, o vaizduoji gyvenimą nemeluotą — tokį, koks jis yra pilnas visoje savo prozoje.

Niekas negali pasakyti iš esmės, kaip ir ką reikia kurti, ir niekas negali nutildyti to paslaptingo sielos kuždėjimo, kuris tampa paties su savimi išsikalbėjimu ir, išlėtas popieriuje, virsta nuostabių kūrinių.

Laureatas esate vienas iš tų didžiųjų mūsų tautos dvasinių kalvių, kurių nu-kaltais ginklais mes išsikovosime laisvę ir išsilaikysime laisvųjų Europos tautų tarpe.

Jeigu kas sugeba duoti, tai iš jo ir laukiama. Esu vienas iš labai laukiančiųjų pasirodant Jūsų naujo kūrinio. Mes prieš tūkstantį metų mokėjome rugius sėti, Lietuvis negailėjo vargšui pakeleiviui duonos rie-kės. Būdamas laisvas, Lietuvis ir vėl nepašykštės alkanam to šv. peno, kurio šiandien tarp trūksta žmo-nijai...

Kaip mums Maironis, taip ukrainiečiams — Taras Šev-čenka (1814-1861), laikomas jų kovotoju už laisvą Ukrainą. 1961 m. Ševčenkos 100 metų sukaktis nuo jo mirties plačiai buvo pami-nėta anapus ir šiapus gele-žinės uždangos.

Taras Ševčenka buvo ne vien poetas, bet ir dailininkas. Jis buvo baigęs Petrapilio Dailės akademiją. Tačiau jo širdis nujautė, kad tapyba nėra tokia efektinga priemonė įžiebti tautiečių širdyse laisvės kovų ug-nį, kaip literatūrinis žodis. Todėl visa širdimi pakrypo į poetinę kūrybą. Rašė ko-vingas eiles ir poetas. Prieš carą ir prieš vergiją. Už tai caras ištremė jį Sibirą, uždrausdamas piešti bei rašyti.

Ukrainiečių Nepriklausomybės šventės proga, mes norėtume šaukti ir linkėti: "Volia Ukraini! Laisvės Ukrainai!"

Baigdamas šį ilgą sveikį-mą, noriu palinkėti Bran-giam Laureatui visokiariopos asmeninės gerovės. Taip pat linkiu Jūsų šeimai, At-žalynui ir Atžalyno Atžaly-nui, kad Alantų kūrybinės scenos uždanga mūsų Gen-čių Gentėms niekada nenu-sileistų!

Simas Kašelionis
Chicago, I. 6. 76.

P. S. Tik ką "apkūliau" amerikonišką detantę su gripu. Dėl tos kovos pavė-lavau išsiųsti ir šį laišką su premija. Mecenatas.

NOVELĖ — PROZOS KARALAITĖ!

Vyt. Alanto atsakymas
Simui Kašelioniui, Dirvos
Novelės Konkurso
Mecenatui

Didžiai Gerbiamas
Mecenate,

Nuoširdžiai dėkoju už laišką, čekį ir tuos gražius žodžius, kuriuos Tamsta taip dosniai pabėrei, kalbėdamas apie mano premijuotą novelę, o ypač taip palankiai atsiliepdamas apie "Šventaragį" ir aplamai visą mano kūrybą.

Man rodos, kad šia proga būtų pravartu tarstelėti keletą žodžių aplamai apie mūsų novelę ir žvilgtretėti, kokią vietą ji užima "tarp-tautiniuose vandenyse".

Štai ant mano stalo guli 5 storos knygos, į kurias sudėtos garsiausių pasaulio rašytojų atrinktinių novelės — viso 185 kūriniai. Perskaitęs tas knygas, gali maždaug susidaryti pasaulinės novelės vaizdą. Žinoma, gal ir būtų rizikinga tvirtinti, būsiant tą vaizdą visu šimtu nuošimčių tikrą, bet kad jis yra rinkimanyti, kad tuose rinkiniuose paskelbti kūriniai yra visi šėdeurai — toli gražu ne! Šalia tokių novelės meistrodų, kaip W. Somerset, Maugham, Guy de Maupasant, Ernest Hemingway, Katherin Mansfield, Anton Čehov, William Faulkner ir kitų "didžiųjų" yra ten ne taip jau labai gerų dalykų, o yra ir "taip sau".

Lietuvių rašytojų vardų

"Great Short Stories of the World — 71 of the finest stories ever written" Readers Digest puikiai išleista didelio formato 800 psl. knyga 1972 m. "Great Soviet Short Stories", Dell Publishing Co. Inc. 470 psl. New York, 1962 m. "50 Great Short Stories", išleido Milton Crane, Bantam Books, New York, 467 psl. Great Short Stories of Robert Louis Stevenson, Pocket Books Inc. New York, 370 psl. ir praėjusiais 1975 m. išėjo Povilo Gaučio sudaryta angl. rašytojų novelių antologija "Anglų novelė", 458 psl. Buenos Aires, 1974 m.

Simas Kašelionis

tuose rinkiniuose, deja, dar nėra, bet jei ten jų būtų patekę, tai toli gražu nebūtų nuskendę "tarp-tautiniuose vandenyse", o išdidžiai plūduriuotų paviršiuje šalia pačių didžiųjų vardų.

Aš noriu pasakyti, kad mūsų novelė tremtyje yra smarkiai žengtelėjusi pirmyn. Šalia "karalienės poezijos", kurią apskelbė mūsų garbus LRD pirmininkas, poetas Dr. Leonardas Andriekus, mūsų novelė gali drąsiai užsidėti "karalienės prozos" vainiką. Mūsų novelėi tremtyje suklestėti labai daug padėjo Dirvos novelės konkursai, kurių ištikimas ir nuolatinis mecenatas, esi Tamsta, pone Kašelioni.

Per premijos įteikimo iškilmės Clevelande 1962 m. aš kėliau mintį visas premijuotas noveles išleisti atskira knyga, kuri būtų iš tikrųjų įdomus pasiskaitymas ir maždaug atvaizduotų mūsų novelės nueitą kelią tremtyje, o be to, tai būtų atitinkamas paminklas, pastatytas mūsų mecenatui. Dabar manau, kad mano prieš 13 metų iškelta mintis gal ir buvo per ankstyva, gal net dar ir šian-dien būtų per anksti apie tai kalbėti, bet kad ją reikėtų įgyvendinti, tai ir dabar neabejoju. Tai, sakau, būtų mūsų dideliame literatūros Mylėtojui ir Rėmėjui, mecenatui Simui Kašelioniui atitinkamas paminklas, pastatytas mūsų literatūros istorijos puslapiuose.

Dar kartą dėkoju, p. Kašelioni, už mano kūrybinio darbo paramą, sveikinimus bei linkėjimus. Linkiu ir Tamstai ištvermės ir entuziazmo dar ilgus metus pasi-likti su mumis, grožinio žodžio puoselėtojais.

Su nuoširdžia pagarba,

Jūsų

Vyt. Alantas

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7 1/4% — 6 metų su \$1,000, minimum.

7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.

6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.

6 1/2% — 1 metu su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.L.C.

**Saint
Anthony
Savings**

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

• **PEDAGOGINIO** Lituanistikos instituto studentai šeštadienio, sausio 11 d. vakare Jaunimo centro didžiojoje salėje turėjo savo linksmavakarį su gyva menine programa. Linksmavakaryje dalyvavo studentai, instituto lektoriai, tėvai, rėmėjai, viso apie 200 žmonių, nors miesto gatvės tą vakarą buvo labai slidžios ir pavojingos. Žvelgdami į instituto istoriją, sužinome, kad Pedagoginis Lit. institutas išsivystė iš pedagoginių kursų 1958 m. Instituta iki šiol jau yra baigęs 71 studentas. Daugumas jų mokytojauja lituanistinėse mokyklose, gi keturi instituto absolventai dirba pačiame institute. Tai R. Drūtytė, R. Janulevičiūtė, J. Kerelytė ir Vyt. Narutis. Neakivaizdiniam instituto skyriui vadovauja mokyt. I. Serapinas, o akivaizdiniam — mokyt. A. Dundulis, institute dirbantis nuo 1958 m., akivaizdinio skyriaus direktoriaus pareigas perėmęs po a. a. mokyt. D. Veličkos mirties. Instituto rektorius yra prof. dr. P. Jonikas. Šiais metais į akivaizdinį skyrių įstojo 58 studentai, bet įpusėjus mokslo metams jų beliko 40, daugumoje mergaičių.

• **PO ILGESNIO** laiko pabūti instituto studentų, lektorių, rėmėjų ir tėvų šeimoje buvo tikrai malonu. Ir vien dėl to, kad čia atvykęs matai tvarką, darną ir iš studentų lūpų skambantį gyvą, nepagadintą lietuvišką žodį. Meninės programos charakteringai ir originaliai interpretuojamos, iš studentų tarpo auga nauji atstovai ne tik lituanistinių mokyklų kadru, bet taip pat dramai (M. Andrijonaitė, D. Markelytė, V. Žygas ir kt.), dainai (L.

Andrijauskaitė), literatūrai (D. Užubalytė) ir kitiems žanrams. Akivaizdinio skyriaus direktorius A. Dundulis, atidarydamas linksmavakarį, aukštai įvertino tėvus, siunčiančius savo sūnus ir dukras į institutą, taip pat ir instituto rėmėjus. Iš organizacijų tarpo institutui didžiausią paramą teikia lietuviai jėzuitai, duodami patalpas, apšildymą, šviesą; Lietuvių Fondas, savo lėšomis išleidžiantis pagrindinius instituto veikalus; Tautinis Akademiniis sąjūdis, kas metai institutui duodęs 1,000 dol. auką; LB Brighton Parko apylinkė ir East Chicago SLA kuopa. Iš pavienių stambiųjų rėmėjų paminėjo dr. K. Keblių iš Detroito, dr. A. Razmą, dr. A. Stankų, V. Paškevičių, J. Vinciuoną ir kitus. Jis taip pat pristatė visus lektorius ir linksmavakario rengėjų komitetą su jo pirmininke R. Andrijauskiene.

• **MENINĖ** linksmavakario programą nupynė inscenizacijos, savos kūrybos skaitymas ir dainos. Linksmą savosios kūrybos ištrauką paskaitė jaunoji D. Užubalytė, rašyt. N. Užubalienės dukra. Inscenizavime geriausiai pavyko Maironio baladė "Čičinskas" ir ištrauka iš B. Sruogos "Aitvaro teisėjo". A. Mickevičius "Giesmė jaunystei" nepadarė didesnio įspūdžio, nors pastangų įdėta. "Žiezirbų" penketukas (institutą lankantis skaučių būrelis) padainavo kelias nostalgija ataubas dainas. Pabaigai instituto studentai (tikriau sakant, studentės, nes jų buvo didžioji dalis) padainavo porą "Instituto dainų", praskambėjusių kupletų formoje. Jos buvo tikrai įdomios. Aidint re-

Pedagoginio instituto studentai pirmaisiais metais su lektoriumi D. Velička (antras iš kairės) ir lektoriumi A. Dunduliu (antras iš dešinės).

frenui "Oi ūčia, ūčia, institutas ne namučiai", praskambėjo ir tokie posmai, iškeliantys nemeluotą tiesą, kaip kad šis: "Sako, Lietuva nežus, kol tokių jaunuolių bus..." Programa neskelbiama, kieno tos dainos parašytos, bet jos buvo įdomios ir susirinkusių labai šiltai sutiktos, kaip ir visa programa. Nors po to rengėjų komiteto pirmininkė R. Andrijauskiene gražiu žodžiu užbaigė linksmavakario programą, pakvietusi visus prie turtingų vaišių, bet šokių metu išgirdome gal vieną iš pačių įdomiausių programos vietų. Tai naujos estradinių dainų dainininkės L. Andrijauskaitės padainuotos dainos, palydint iš jaunų vyrų, gydytojų sūnų, sudarytam "Vyties" orkestrui. L. Andrijauskaitė yra jaunutė, tebelanko Pedagoginį institutą ir I. Motekaitienės dainavimo studiją, bet, jei ji ateityje rimtai dirbs, susilauksim geros ir mums labai reikalingos estradinių dainų dainininkės.

• **PO** meninės programos vykusį smagių šokių metu vėl matėsi kitoks vaizdas, negu tradiciniuose mūsų renginiuose. Šokių taktė smagiai sukosi didelis žūrys jaunimo, ne vienas jų su šypsena lūpose šokdino savo tėvus ir motinas, o taip

pat ir lektorius, visur girdėjosi lietuvių kalba, gražus lietuviškas žodis. Studentų motinos sunešė daugybę maisto, surinko įvairius kūrinius loterijai ir rūpestingai besisukdamos, tikiu, padarė kelis šimtus dolerių pelno, taip reikalingo instituto išlaikymui, nes, neturint savos valstybės ir savojo valstybinio išdo, pinigų šios mokslo įstaigos išlaikymui reikia ieškoti kitokiais būdais. Stalai linksmavakario metu irgi nebuvo atkištiniai sustumti, bet deramai išdėstyti ir patraukliai dekoruoti dail. V. Alekniešės, ištikimos Dirvos ir šios skilties skaitytojos.

• **TARP** šventinių dovanų, nors ir kiek pavėluotai, atkeliavo ir vienas iš labai lauktų kūrinių — naujasis rašyt. Marius Katiliškio veikalas "Apsakymai", išleistas Algimanto Mackaus knygų leidimo fondo ir meniniai nuostabiai patraukliai apipavidalintas dail. A. Kurausko. Per 12 metų tylėjęs, nors kartais pasiskardendavęs vienu kitu eilėraščiu, M. Katiliškis naujam veikalui jau nebebrailo po sodrią Lietuvą, ją atkurdamas tiesiog gyvybe trykštančiu kalbos ir vaizdų sodrumu, bet kelia amerikines temas daugumoje iš eilinės aplinkos, iš paprastų

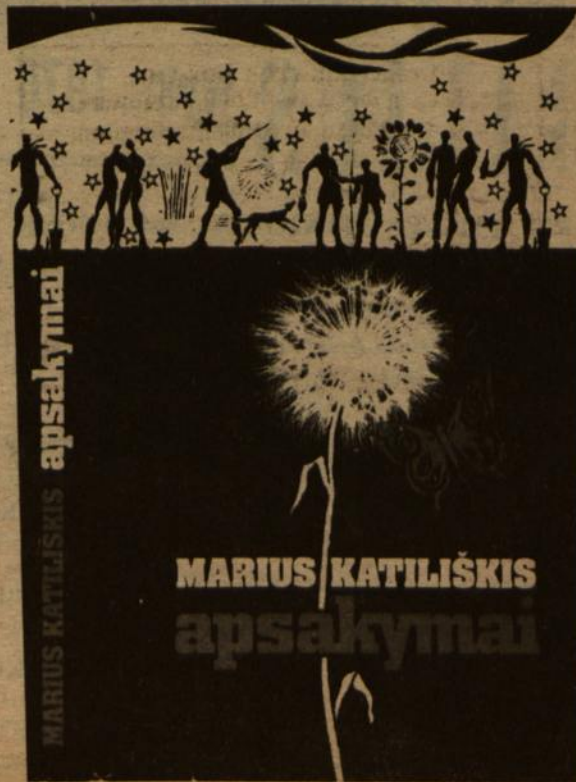
Rašytojas Marius Katiliškis su žmona poete Liūne Sutema savo sodelyje,

darboviečių. Tuose apsakymuose nėra pompos, nesijaučia jokių idealizmo atspindžių, bet trykšta juodos kasdieninės realybės niuansai, kai žmogus grūmiasi su buitimi. Ilgai lauktam rašyt. M. Katiliškio, neseniai atšventusio 60 m. amžiaus sukaktį, naujam veikalui reikalinga atskira, išsami recenzija, kurią, tikiu, parašys kiti. Aš gi rašyt. M. Katiliškio knygas su dideliu smalsumu griebiu ne vien tik dėl to, kad tai yra brandūs literatūriniai kūriniai, bet ir sentimentu vedamas, nes mudu kartu praėjusio karo audrose atžygiavome nuo Pasvalio iki Kopenhagos.

Korp! Neo-Lithuania filisteris inž. Jonas Jasiukaitis pašarvotas Butkaus laidojimo koplyčioje, sausio 4 d. Cicero mieste. Dešinėje atsiveikina Lietuvos inžinierių-architektų s-gos pirmininkas architektas A. Kerelis.

V.A. Račkausko nuotr.

Buv. Kauno apygardos teismo vicepirmininkas Pranas Kavaliūnas laidojamas šv. Kazimiero lietuvių kapinėse Chicagoje, sausio 7 d. Maldas skaito šv. Kryžiaus bažnyčios klebonas Vytautas Mykolaitis, jam asistuoja kun. Jonas Vilutis. Prie karsto našlė Aleksandra Kavaliūnienė su dr. Algirdu Kavaliūnu ir dukterimi Margarita Marchertiene iš šalių.

A.a. Pranas Kavaliūnas

Kandžiam speigui siaučiant, sausio 7 d. šv. Kazimiero lietuvių kapinėse, Chicagoje, buvo palaidotas Vasario 16 gimnazijos rėmėjų būrelių organizatorius, buvęs Kauno apygardos teismo vicepirmininkas ir Lietuvių Teisininkų draugijos Chicagos skyriaus pirmininkas, diplomuotas teisininkas Pranas Kavaliūnas.

Velionis buvo gimęs 1892 m. spalio 6 d. Rudelių kaime, Rokiškio apskr. pasiturinčio ūkininko šeimoje. Pranas Kavaliūnas turėjo keturis brolius ir tris seseris. Tėvai nepajėgė vaikų į mokyklą leisti. Pranas kiek paaugęs, jau prieš pirmąjį pasaulinį karą atsiduria Petrapily mokslo ieškodamas. Karui prasidėjus grįžo namo. Po karo 1921 metais pradeda lankyti Aukštųjų Kursus Kaune ir 1925 m. gauna teisininko diplomą Lietuvos Universitete. Dar būdamas Rokiškyje,

dirbo apskrities viršininko įstaigoje, o Kaune nuo 1921 ligi 1925 metų buvo Respublikos Prezidento raštinių vedėjas. Baigęs universitetą buvo paskirtas Papildomos Taikos teisėju. Čia susituokia su Aleksandra Balkevičiūte, Šiaulių geležinkelio stoties viršininko dukra. 1933 metais jis jau Kauno apygardos teismo narys, o 1941-1944 metais to pat teismo skyriaus pirmininkas. Jo darbas teisme pasižymėjo bešališkumu ir kruopštumu. Viena iš didesnių bylų su teisėjo Prano sprendimo motyvais buvo Lietuvos paštų viršininko Adolfo Sruogos, kurioje tardymo darbą teko atlikti man ir kuri vien iš tardymo išėjo 15 storų tomų. Prasimušęs į padoriau apmokamas pareigas, Pranas padėjo savo sesutei Adelei Kavaliūnaitei, gyvenančiai dabar Montrealyje baigti Lietuvos Universitete istorijos mokslus.

Sąžiningai dirbdamas ir taupydamas jis pajėgė susilpdyti namelį Kaune, kur gimė jo sūnus Algirdas ir duktė Margarita. Bėgdamas nuo bolševikų, 1944 m. rugpjūčio 4 d. paliko mylimą tėvynę. Per Karaliaučių ir Vieną jis su visa šeima karui pasibaigus atsirado Ingolstadto tremtinių stovykloje. Čia ėjo teisėjo pareigas. Netekęs vilties grįžti tėvynėn emigruoja į Ameriką. Apsistoja Chicagoje. Sunkiai fiziniai dirba Wilsono mėsos skerdyklose. Dirba ir žmona Aleksandra. Išleidžia sūnų Algirdą į gydytojus. Margarita pradėjusi studijuoti išteka už svetimų kalbų mokytojo Gedimino Marcherto.

Lietuvoje Pranas aktyviai reikėsi ūkininkų partijoje. Tremtyje organizavo Vasario 16 gimnazijos rėmėjų būrelius. Nepaprastai sąžiningas jis ir iš kitų to laukė. Giliai pergyveno, jei patyrė kokį nesąžiningumą lietuvių organizaciniame gyvenime. Jis buvo narys

Registruotos Lietuvių Bendruomenės. Nepaprastai džiaugėsi ir mylėjo keturis vaikaičius. Pasitraukęs į pensiją ruošėsi dar daugiau pasižvesti visuomeninei veiklai. Prieš pustrėčių metų kairės pusės paraližis paguldė į lovą. Žmonos Aleksandros, stropiai slaugomas jis perserga kelis plaučių uždegimus. Sausio 4 dienos ankstyvą rytą jo gyvybė užgėsta amžinai.

Atsisveikinimą su velioniu suruošė Lietuvių Teisininkų draugija, sausio 6 d. Petkaus laidojimo namuose, Chicagoje, Marquette Parke. Draugijos centro valdybos pirmininkas Mečys Mackevičius, pravedęs atsisveikinimą, paminėjo, kad kai vokiečiai okupavo Lietuvą ir jam, Mackevičiui reikėję atstatyti Lietuvos teismus, tai atstatyti Kauno Apygardos teismą pavedęs Pranui Kavaliūnui, ir jis tą darbą puikiai atlikęs.

Buv. Kauno Apygardos teismo narys Jurgis Kasakaitis prisiminė velionį, kaip pavyzdinę kolegą — teismo narį. Teisininkų draugijos Chicagos skyriaus pirmininkas Algirdas Budreckas kalbėjo apie velionį, kaip drausmingą draugijos narį, kurį laiką buvusi skyriaus pirmininką ir draugijos centro valdybos narį. Mokytojų ir Vasario 16 gimnazijos vardu kalbėjo Antanas Gulbinskas. Jis paminėjo, kad velionis Pranas buvo tas, kuris davė idėją organizuoti gimnazijos rėmėjų būrelius, išgelbėjusius gimnazijos finansus. Velionies nuopelnai gimnazijai yra labai dideli. Jis išleido netgi savo lėšomis knygelę, kurioje aprašyti gimnazijos pasiekimai ir vargai. Paskutinis kalbėtojas buv. Marijampolės apygardos teismo prokuroras Kazys Smalenskas prisiminė velionį kaip papildžiusi teismo narių sąstatą šiaulių apygardos teisme. Velionis mėgęs teisininko darbą, buvęs tvirtos valios, objektyvus, kilnių principų žmogus.

Iš laidojimo koplyčios trečiadienį, sausio 7 d. velionies palaikai nuvežti į šv. Kryžiaus bažnyčią, kur gedulingas mišias laikė tos bažnyčios klebonas Vytautas Mykolaitis. Grabnešiai buvo kolegos teisininkai: Vytautas Bulota, Jonas Našliūnas, Kazys Smalenskas, Jonas Litvinas, Mečys Mackevičius ir Pranas Sidzikauskas.

Dirva Prano Kavaliūno asmenyje neteko ne tik nuolatinio skaitytojo bet ir bendradarbio rėmėjo.

Reiškiamės Aleksandrai Kavaliūnienei, dr. Algirdui Kavaliūnui ir Margaritai Marchertienei su šeimomis bei seseriai Adelei Kavaliūnaitei ir kitiems jo artimiesiems nuoširdžiausią užuojautą.

V. A. Rėk.

ST. LOUIS

PAMINĖS DIRVOS SUKAKTĮ

ALT S-gos St. Louis skyrius sausio 24 d. 7 val. vakare Fisher restorane, Hyapp kambaryje, Belleville, Ill. rengia Dirvos paminėjimą. Kviečiame visus apylinkės lietuvius, kartu pavarakarieniauti, išklausti trumpos programos ir pasilinksmiti.

Valdyba

BOSTON

BOSTONAS RUOSIASI VASARIO ŠEŠIOLIKTAI

Sausio 7 d. ALT Bostono skyrius susirinko So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos patalpose nustatyti Lietuvos nepriklausomybės šventės iškilmų ruošą. Pirmininkas Aleksandras Chaplikas pranešė apie atliktus darbus ryšium su Vasario tarė 16 d. minėjimu Bostone. Aptarė minėjimo smulkmenas ir nustatė programą. Klausimuose ir sumanymuose reikėsi A. Chaplikas, A. Griauzdė, And. Keturakis, Ed. Cibas, Ant. Andriulionis, St. Lušys, A. Budreckis, Br. Paliulis, J. Bakšys ir J. Rentelis. Taipogi aktyviai prisidėjo prie darbo Lietuvos Vyčių sen draugių naujas atstovas Danielius Averka.

Pagrindinis Vasario 16 minėjimas įvyks sekmadienį, vasario 15 d. Minėjimas prasidės šventomis mišiomis šv. Petro bažnyčioje. Antrą valandą popiet įvyks iškilingas susirinkimas So. Bostono Piliečių Draugijos auditorijoje, trečiame aukšte. Kviestinis kalbėtojas bus BATUN pirm. Kęstutis Miklas iš New Yorko. Prelegentas savo kalboje nušvies naujas pabaltiečių iniciatyvas apginti Lietuvos bylą po Helsinkio konferencijos. Meninę programą atliks Onos Ivaškienės tautinių šokių sambūris.

Massachusetts gubernatorius Michael Dukakis sutiko priimti lietuvių delegaciją sausio 21 d. Tą progą gubernatorius Dukakis paskelbs proklamaciją, skiriančią vasario 16 dieną "Lithuanian Independence Day in Massachusetts." Bostono burmistras Kevin White iš principo sutiko priimti lietuvių grupę rotušėje Lietuvos nepriklausomybės akto šventės proga.

• Jackus Sonda, Keleivio redaktorius, kaip praneša Naujienos, sunegalavus širdžiai, paguldytas ligoninėn dr. S. Jasaičio priežiūroje.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

CHICAGOJE DIRVAI PAREMTI BALIUS įvyks 1976 m. vasario 28 d.

LIETUVIŲ TAUTINIUOSE NAMUOSE, 6422 S. KEDZIE AVE.,
PRADŽIA 7:30 VAL. VAK. ĮĖJIMAS ASMENIUI 10 DOL.

BALIAUS PROGRAMOJE:

Grožinio žodžio akimirka — EGLĖ VILUTIENĖ,

Dainos — VANDA STANKIENĖ,

Muzika — AŽUOLAS STELMOKAS ir ORKESTRAS.

Įtarpuose — karšta vakarienė, loterija ir visą laiką gera visų dalyvių nuotaika.

Vietos užsakomos telefonu 476-3341 (A. Kremerienė) arba 434-7270 (E. Valiukėnienė) vakarais.

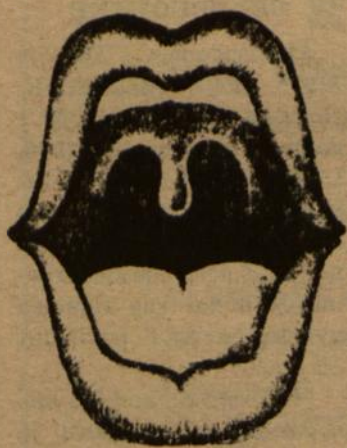
Chicagos ir apylinkių lietuviai maloniai kviečiami atsilankyti į šį DIRVAI paremti ruošiamą balių.

Rengėjai: AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS
SĄJUNGOS CHICAGOS, CICERO ir
EAST CHICAGOS SKYRIAI

POGRINDIS

REDAGUOJA POGRINDŽIO ŠTABAS

1976

Skaitlinė 1976 dar nėra mums familiariška skaitlinė. Dažnas Pograndžio skaitytojas dar įrašys laiške savo draugui pernyktę datą. Dažnas ir čekius paženklinęs 1975-jų metų skaitline. Įprotis yra didelė galybė.

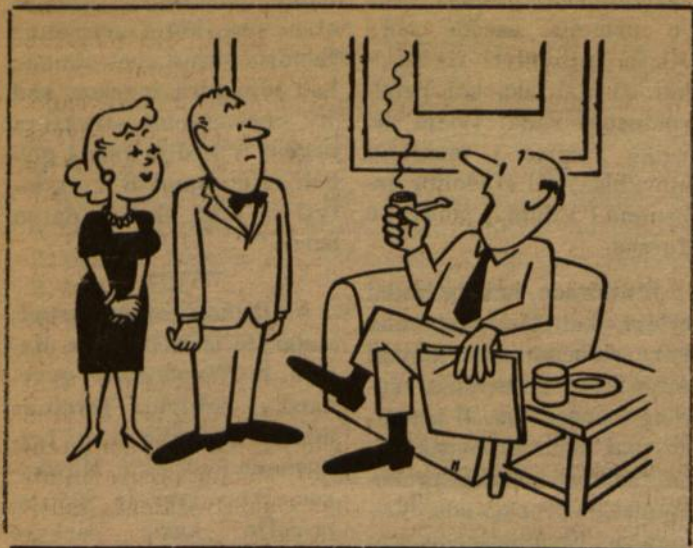
Metų skaitlinės pasikeitimas, tačiau, neturėtų keisti mūsų gyvenamosios filosofijos tradicijų, nei mūsų visuomeninės veiklos įgūdžių. Mes privalome būti tradicingi ir kovingi. Mes privalome būti budrūs.

Kadangi tolimus priešus negalime pasiekti, nes neturime atitinkamų raketų, mes galime sėkmingai pulti artimus priešus. Jeigu artimų priešų po ranka nepastebime, privalome tokius prasimanyti. Be kovos gali surūdyti mūsų arsenale ištikimi mūsų ginklai: rašomosios mašinėlės, visokios plunksnos (nuo ball-point iki liuksusinio parkerio), visokie pieštukai ir pašeiliai ir visad gerai lubrikuo-

ti, įvairaus kalibro liežuviai. Tarpusavė kova nėra blogybė, kaip skelbia kai kurie šaltiniai. Anaip tol, tarpusavė kova yra geras treningas kovai su bet kuriuo priešu. Kiekvieną rytą patariama parodyti kumštį pro langą visam pasauliui, ir tarti: "aš tau parodysiu!"

Todėl 1976-ieji metai te neužmigdo mūsų kokiose ten taikiose ir altruistinėse pozicijose. 1976-ieji metai tebūnie ir vėl mūsų neatlaidžios tarpusavės kovos metais, kaip ir pernykštieji. Mes privalome būti tradicingi, kovingi ir veržlūs.

"SPECIALISTO" NUOMONĖ

— Nesirūpinkite, ponai! Mūsų vadovai gali visus lietuvius leisti išvežti į Sibirą, bet okupuotos teritorijos sovietams niekad nepripažins!

ČIA PRIĖJO KADZIULIS IR TARĖ

— Amerikoje tokia retėnybė: pirčių peryklos ir vantos, — tarė ramus vyras.

Čia priėjo Kadziulis ir tarė:

— Tamstai, tur būt, neteko lankytis lietuviškose suvažiavimuose.

★

— Paskolink pinigų draugui ir turėsi priešą, — dėstė samprotaujantis vyrukas, — o kaip įsigyti draugą?

Čia priėjo Kadziulis ir tarė:

— Turėk, tamsta, gražią žmoną, ir būk paskendęs savo versle.

★

— Esu diplomatas, tiesiu priešams ranką, — pasigyrė gudruolis.

Čia priėjo Kadziulis ir tarė:

— Ir galvoji, kad jie nemato, kad tavo rankos neplautos.

★

— Toks biznierių tas Jokūbas! — stebėjosi vienas pilietis, — pakeitė tris rezidencijas, ir vis į geresnę.

Čia priėjo Kadziulis ir tarė:

— Ir tris žmonas, ir vis į blogesnę.

★

— Man atrodo, kad panelė Ličkutė mane užkabino viename savo eilėraščių Pograndyje, — speliojo veikėjaujas veikėjas.

Čia priėjo Kadziulis ir tarė:

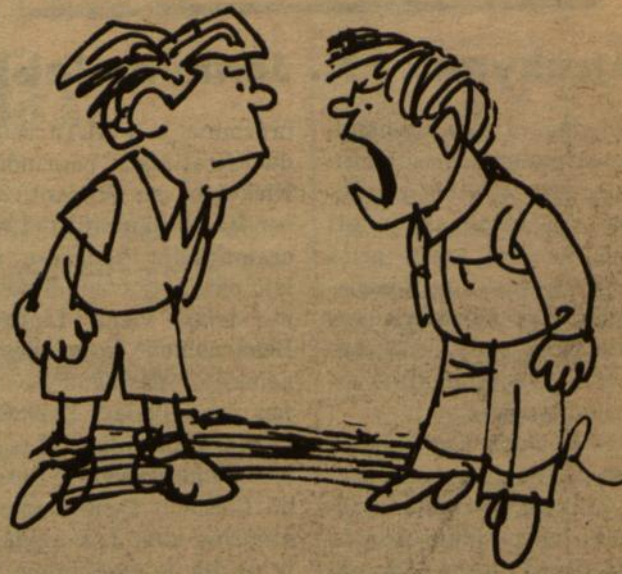
— Nusiuok tai paneli savo nuotrauką, tada ji tavęs ir iš tolo neužkabins.

SPAUDINIŲ RIKTAI

Patekęs į lovą mažiukas vyras labai išgąsdino stambią moterį.

(Riktas! Turi būti: voras)

TĖVELIŲ PEDOMIS

— Mudu, kaip mūsų tėveliai, išėiviški politikai, 1976 metais žaiskime karą...

AUSRELĖ LIČKUTĖ

METŲ SĄVADAS

Nurinko gaidas muzikantų būrys.
Ir baigėsi balius, kai išmušė tris.
Ir sėdi tautietis ant salės grindų,
Ir stebis: kur vienas, ten matomi du!

Mes baigėm laimingai Valančiaus metus —
Juk nieks nenukirto taurelių perpus.
O nūn, kas skaičiuos, kas žiūrės-suturės,
Kaip keliame pilnas šampano taures?

Už viską juk skelbėme tostus šaunius:
Seimuos užu mūsų dėl laisvės kilnius,
Šeimose už patronus savo šventus,
Už kraštą, už veiklą, Valančiaus metus.

Ir kaip gi tautietis šykštės, nenugers
Ir laisvės arimo su nosim nears —
Kai bonkos žaibuoja sparnais aitvarų,
Kai lūžta lentynos "šlapiųjų barų"?

Tad baliai — baliukai seimų ir šeimų
Užkloja gyvenimą rūku šėmu:
Išeivių tauta gers ir šoks, kol parkris.
Štai baigiasi balius ir išmuša tris!

ORAS -- netolimai ateičiai

Stiprios alkoholinės ir šampaninės miglos balių ir kitokių renginių terenoje. Vis tylstantieji Helsinkio audros griauštinių atsirugimai. Rinkiminių, bendruomeninių vėtrų susitelkimo tendencijos JAV teritorijoje, kur susiformavo aiškių tautos palikonių talkiniai.

Marquette Parko ir Cicero didmiesčiuose šių vėtrų aro-moje pagaunamas stiprus sewer-gas antkvapis. New Yorke švelnūs sučiurlioninto sovministro Zienkevičiaus paleisti zefyrai kute-na ankstesniųjų antisovietinių dvasios backyardus, narkotizuodami ura-patriotinę sąžinę. Skurdūs krituliai Lietuvių Fondo paviete. Neryškūs jaunimėlio kongreso gaisai, primeną už debesų slypinčią Pietų Pašvaistę. Pirmieji prezidentų portretų veputiniai ant Lietuviškos Operos šaligatvių. Lietuviškos dramos kremacija saviveiklinėse scenose bei estradose. Okupuotoje Lietuvoje stipri sovietinio flu epidemija. Epidemijos virusus sėkmingai eksportuoja Reimeris. Antibalfines audras stiklinėje stengiasi pūsti buvęs nuovadų informatorius Vytautas Miniotas... Išeiviskose aukotojų kišenėse saulėtas oras, provokuojąs kišenių pilnėjimą, eikvojančių kišenės aukų nebuvimą.

★

Aš stipriai pasitikėjau
(Riktas! Turi būti:
savo gero draugo boba Fide.
bona fide)

★

Praktiškas vyras mėgsta
rūtų patvarumą.

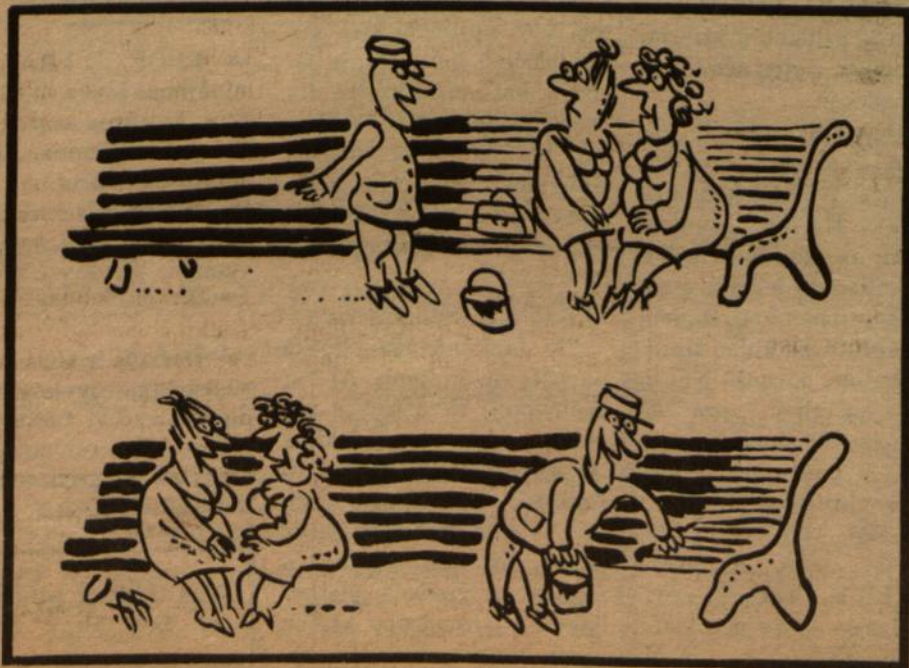
(Riktas! Turi būti:
rūtų)

★

Veikalas pateko po priekabingo kirtiko seilių kirčiais.

(Riktas! Turi būti:
kritiko seilių kirčiais)
(Rikto riktas! Turi būti:
kritiko peilių kirčiais)

Rašykite į
POGRINDI.

Juožas JUOZAPAVICIUS

■ laišškai Dirvai

Atsakymas į K. Jankūno laišką

Liūdno žinios, ateinančios iš okupuotosios Lietuvos, mums visiems yra didelis paskatinimas jungti jėgas bendrai kovai prieš okupantą ir už tautos išlaisvinimą. Tuo labiau visiems norisi, kad nauji 1976 metai būtų pradėti naujoje sutarimo dvasioje.

Labai gaila, kad ši sutarimo dvasia ardoma tai vienu, tai kitu bereikalingu išpuoliu. Neprisidėjo prie to jėgų vienijimo nei Dirvoje gruodžio 18 d. išspausdintas K. Jankūno laiškas "Dėl ALT gairių". Jam labiausia užkliuvo Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavime dr. F. Kauno padarytas pasiūlymas LB skilimui pašalinti; dr. F. Kauno buvo siūloma atsistatydinti abiem JAV-LB vadovybėms ir naujais bendrais rinkimais išrinkti visų daugumai priimtina vadovybę.

Dr. F. Kaunas besireiškia bendruomeninėje veikloje, o ne Altoje. Taigi, tas pasiūlymas ALTos suvažiavime atėjo iš šalies. Suvažiavimas jį sutiko palankiai, bet ALTos valdyba, laukdama, kad pačioje LBendruomenėje bus susilaukta problemos išsprendimo, šiam siūlymui konkrečios eigos dar nėra davusi. Tai kodėl čia kaltinti ALTą? ALTos suvažiavimai vyksta demokratinėje dvasioje ir kiekvienas dalyvis ten gali kelti sumanymus, kurie jam atrodo naudingi.

K. Jankūnas norėtų ALT apkaltinti ir dėl to, kad Amerikos Lietuvių Kongrese sveikinimo žodį pasakė vadinamos reorganizacinės bendruomenės atstovas. Pa-

brėžiame, kad ALTa veikia demokratiniais pagrindais. Kiekviena su okupantu nebendradarbiaujanti lietuvių organizacija kongrese galėjo pasakyti sveikinimo žodį. Jeigu viena Lietuvių Bendruomenė ta privilegija nenorėjo pasinaudoti, tai jau jos reikalas. Lapkričio 22 d. įvykusiame ALTos suvažiavime dalyvavo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovas kun. J. Borevičius ir ne tik jo sveikinimo žodis buvo mielai priimtas, bet ir jis pats prie garbės stalo buvo pasodintas.

Amerikos Lietuvių Taryba yra nusistačiusi laikytis nuošaliai nuo pačios Lietuvių Bendruomenės vidaus problemų. Bet ALTa nėra diktatūrinė organizacija, o atskiri jos nariai turi veikimo laisvę ir, jei kuris ką savo atsakomybe daro, jis pats, o ne ALTa, už tuos veiksmus ir atsako, bet ALTa negali pritarti jai griauiantiems ir jos darbus kartojančioms JAV-LB vadoms.

Gyvenimo praktika parodė, kad pasidalinimas darbo sritimis yra labai svarbus veiklos sėkmingumui. Lietuvių Bendruomenė yra pasiėmusi kultūrinę sritį. Šioje srityje jos veikimu ALTa tik džiaugtis galėtų. Šioje srityje ir Lietuvos laisvinimui galima daug pasitarnauti, pvz. išplečiant akciją JAV aukštojo mokslo įstaigose, buriant JAV knygose ir žurnaluose Lietuvos reikalas būtų tinkamai atstovaujamas ir t.t. ALTa nuo pat savo įsikūrimo jau per 35 m. Lietuvos laisvės labui dirba politinė-

je srityje. Čia jos veikimo plotas. Publikavimasis atnešė pakartotinių neigiamų reiškinių kaip Baltuosiuose Rūmuose, taip ir kitose JAV įstaigose. To reikia vengti, laikantis savo veikimo srities kaip ALTai, taip ir tai Lietuvių Bendruomenėi.

K. Jankūnas, pamokslaudamas, kad ALTa neturi kištis į LB reikalus, vis dėl to pats tokiu pamokymu nenori pasinaudoti ir kišasi į ALTos reikalus, prikišdamas kad ALToje "ne taip jau pavyzdinė tvarka ir struktūra".

Tobulybei galo nėra. Jei p. Jankūnas nurodytų konkrečiai, ką reikėtų patobulinti, tą galima pasvarstyti, o toks tuščiažodžiavimas nei reikalo taiso, nei p. Jankūnui garbės daro. ALTos struktūra jau yra išbandyta daugiau kaip trečdalis šimtmečio darbu, ir ji yra veiksminga. Skirtingiausių politinių ir ideologinių pažiūrų žmonės ALToje visai vieningai dirba bendram Lietuvos laisvės reikalui. O ALT vadovybė moka skirtingumus suderinti. Ar nevertėtų K. Jankūnui iš to pasimokyti.

Amerikos Lietuvių Taryba nei viename savo duotame spaudoje biuletenyje niekur nėra puolusi nei Lietuvių Bendruomenės, nei kurio kito Lietuvos laisvinimo veiksnio. Deja, to negalima pasakyti nei apie "Pasaulio Lietuvį", nei apie kai kuriuos oficialius bendruomeninius vadovus. O Lietuvos tragedija primygtinai mus visus reikalauja laikytis paliaubų savo tarpe, neiekvoti jėgų tarpusaviai trintis, o jungtis laisvinimo kovai prieš mūsų tėvų krašto okupantą.

Dr. Vladas Šimaitis

Einaš ALT Sekretoriaus pareigas

UŽMIRŠO MEDŽIOTOJŲ KLUBĄ...

A. Juodvalkis Dirvoje Nr. 2, rašydamas apie LB E. Chicagos apylinkės veiklą ir vardindamas šioj apylinkėj veikiančias organizacijas kaž kodėl užmiršo paminėti Medžiotojų-Meške-riotojų klubą, kuriam priklauso 70 asmenų ir stipriai pasireiškia vietos organizacijų veikloje.

Klubas dalyvauja ir talkina ALT skyriui, savo narių tarpe įvykdė finansinę rinkliavą III Pas. Jaunimo Kongresui. talkino laiškų siuntimui dėl Lietuvos aneksijos nepripažinimo. Rudenį buvo suruoštas klubo tradicinis balius, suruošė Naujų Metų sutikimą, pravedė rinkliavą Brazinskams sušelpiti. Iš gauto pelno klubas yra parėmęs aukomis: Dirvą \$25, ALT skyrių \$25, III Pas. Jaun. Kongresą \$100, LB E. Chicagos apyl. \$20. Brazinskams per Belfą pasiūsta \$232. R. N.

REIKIA GELBĖTI BENDRUOMENĘ

Atsiliepdamas į Dirvoje (1975. 12. 18) paskelbtą K. Jankūno laišką "Dėl ALT gairių", Naujienose (1976. I. 16) tūlas A. Svilonis rašo, kad K. Jankūnas su savo laišku klaidina visuomenę, nes ALT neskaldo Bendruomenės ir tai kas šiandien vyksta be ALT įsikišimo. Jis rašo:

"Faktas yra, kad LB kilo opozicija, reikalaujanti ją reformuoti. Bet ją sukėlė ne ALTos vadovai, o Bendruomenės vadai, kai jie ją nukreipė nuo jos tiesioginių tikslų.

K. Jankūnas klysta, kad Bendruomenė yra skaldoma dėl asmeninių ambicijų. Opozicija iškilo tik tada, kai jos vadovai ėmė kęsin-tis sunaikinti Amerikoje jau dešimtmečius sėkmingai veikiančią, plačiai savo veiklą išplėtusį kovoję dėl pavergtosios tautos laisvės ALTos veiksnį. Ji kilo tada, kai Bendruomenės vadai Washingtone įteigė savo "pasiuntinybę" politinei veiklai, kurios "pasiuntiniai" eina valdžios įstaigose kalbėti visų Amerikos lietuvių vardu. Ji atsirado, kai jos vadai pasikesino į Vasario renkamas aukas. Toks jų užmojis parodė norą ALTą sužlugdyti finansiskai. Ji atsirado, kai Bendruomenės vadai tylėjo dėl vaikų vežimo į pionierių stovyklas, dėl studentųgabenimo į Vilnių, į politrūku kursus.

Ji atsirado, kai jos vadai tylėjo, kai Maskvos valia buvo siunčiami menininkai Amerikos lietuviams surengti koncertus. Ji atsirado, kai Bendruomenės vadai ėmė spausdinti prokomunistinę propagandą dvelkiančius lituanistinėms mokykloms vadovėlius. Ji atsirado, kai Bendruomenės Tarybon buvo klastojami rinkimai. Ji atsirado, kai jos vadai mažai kreipė dėmesio į Bendruomenės visuotinumą, t. y. apjungti kiek galint plačiau lietuviškąją išeiviją, kai mažai kreipė dėmesio į lietuviybės išlaikymą bei jaunimo vasaros stovyklas. Taigi, šios priežastys, o ne asmeninės ambicijos sukėlė joje opoziciją."

Toliau A. Svilonis rašo:

"K. Jankūnas savo laiške purkštuoja ir liepia ALTai pasirūpinti savo pačios namais, nes ten nepavyzdinė tvarka ir struktūra, bet to faktais neparėmus, rodo kiek jis mažai turi geros valios, jam nerūpi faktai, o remiasi nugirstais pletkeliais. Jei jam parūpo ALTos namų tvarka, tai toks rū-

pestis turėtų būt nukreiptas ne į ALTą, o į Bendruomenę, kurios vadai joje padarė daug netvarkos, ją su-skaldė ir prieš ją visuomenėje sukėlė opoziciją. Dr. K. Bobelis aiškiai nusakė savo atsistatydinimo pareiškime, atspausdintame tame pačiame Dirvos numeryje, šalia K. Jankūno laiško. Ar gi jam nieko nesako, kad ir toks faktas, kodėl iš Bendruomenės Tarybos narių tarpo pasitraukė ne vien dr. K. Bobelis, o visa eilė žymių visuomenės veikėjų — bendruomenininkų? Kodėl? Į šį klausimą K. Jankūnas neieško atsakymo, nutyli. Manau, kad Dirvos skaitytojams dr. K. Bobelio pareiškimo žodžiai padės geriau suprasti, kas šiandien vyksta Bendruomenėje: "Negalime pasilikti tokioje bendruomenės Taryboje, kuri nebando sujungti irstiprinti JAV Bendruomenę, bet priešingai, yra labai daug prisidėjusi prie jos su-skaldymo ir tą skaldymą savo pareiškimais bei vien-našališkais vieksmais toliau tęsia"...

Ir A. Svilonis savo straipsnį baigia išvada:

"Pagaliau — kam gi lietuviškoji išeivija turi daugiau patikėti, dr. K. Bobeliui ar bepurkštaujančiam K. Jankūnui, kurio laišką skaitant reikia tik apgailestauti, kad jis neįsijungia į tų bendruomenininkų eiles, kurie nesiūlo įvesti į ALTos namus pavyzdinę tvarką ir struktūrą, kurie negriauna Bendruomenės, bet šaukia, kad joje nėra tvarkos, kad jos organizacinė struktūra negera ir kad ją reikia gelbėti iš nuosmukio ir atstatyti ją į jai skirtus darbo barus."

• "Bijūno" šokėjų grupė, sudaryta iš Kenoshoje, Racine ir Waukegone gyvenančių lietuvių, pereiniais metais lapkričio mėn. įvykusiame Folk Fair, Milwaukee, Wis., laimėjo \$250.00 premiją, kurią paskyrė BALFui tarpininkaujant dr. ir poniai Balčiūnams. Šokių grupei vadovauja Stasys Milašius.

DETROIT

• PROF. J. BRAZAIČIO minėjimas įvyks sausio 25 d. 12 v. kultūros centre. Kalbės dr. J. Girnius, Aidų redaktorius ir prof. A. Damušis. Po to bus rodomas filmas iš prof. J. Brazaičio gyvenimo. Visi kviečiami dalyvauti.

• Dariaus ir Girėno klubo susirinkimas įvyks sausio 25 dieną 12:15 v. Lietuvių Namuose. Bus renkama nauja valdyba. Nariai kviečiami dalyvauti.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

GERIAUSIA DOVANA BET KOKIA PROGA

Rasite pas vienintelį
lietuvių kailininką
Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

185 North Wabash Avenue
Chicago, Ill. 60601 2nd Floor

DIDELIS PASIRINKIMAS
PUOŠNIŲ IR PASKUTINĖS
MADOS KAILIŲ

Tel. 263-5826
(įstaigos) ir
677-8489
(buto)

AUKOS DIRVOS ATSTATYMAI

Dirvos bendradarbių	
klubas Chicagoje	265.00
L. Morkūnas, Chicago ..	2.00
V. Ambraziejus, Newark	2.00
J. Sirusas, Stockton, N. J.	7.00
J. Vinciūnas, Chicago	2.00
K. Palčiauskas,	
St. Petersburg	7.00
S. Jauniškytė, Stuttgart	9.00
G. Beržinskas, Cleveland	2.00
K. Merkis, Boston	3.00
V. J. Barkus, Omaha	7.00
K. Vaičieliūnas, Cleveland	35.00
A. Rastauskas, Euclid, O.	7.00
M. Titienė (atminimui	
a. a. Petro Tito	50.00
E. Jansonas, Osterville ..	7.00
A. Vaišnys, Los Angeles	5.00
M. Gečiauskas,	
Manchester	5.00
P. Keturka, La Salle, Que.	1.55
A. Malakauskas,	
Waterbury	7.00
J. Matulevičius,	
Worcester	10.00
A. Klein, Rochester	7.00
D. Nasvytis, Coneaut, O.	10.00
S. Pročkys, Chicago	12.00
A. Mačiūka, Chicago	2.00
J. Kaklauskas, Cleveland	5.00
F. Janonis, Brockton	10.00
G. Venk-Venckūnas,	
Santa Monica, Cal	4.00
A. Vebeliūnas,	
Richmond Hill, N. Y.	7.00
E. Dovydaitis, Los Angeles	5.00
X. Y., Chicago	17.00
S. Jurgutavičienė,	
Euclid, Ohio	7.00
L. Radzickas, Ann Arbor	7.00
J. Bereiša, St. Louis, Mo.	7.00
H. Montvila, Bayside, N.Y.	2.00
J. Kriaučiūnas, Toledo, O.	2.00
B. Dabrikas, Cleveland	2.00
V. Palubinskas, Cleveland	2.00
G. Žukauskas, Chicago, Il.	1.00
M. Ignas, Cleveland	5.00
J. Lendraitis, Palos Hill, Il.	2.00
Č. Staniulis, Bloomfield	2.00
J. Sandargas, Ormond	
Beach, Fla.	7.00
P. Gailiūnas, Brooklyn,	2.00
M. Židonis,	
New Haven, Conn.	7.00
A. Didžbalis, Chicago	10.00
Z. Dailidka, Chicago	2.00
R. Petkevičius,	
Lewiston, Me.	7.00
A. A. Agr. Vlado Tiškaus	
vardu parama Dirvai,	
sudėjo lietuviai	
agronomai Toronte	41.50
M. Aukštaitė,	
Dawnsview, Ont.	7.00
K. Bruožis, Cleveland ..	3.00
M. Premen, Westlake, O.	2.00
E. Mazys, Stanton, Ca. ..	2.00
V. Viskanta, Chicago	2.00
E. Litvinas, Chicago	17.00
P. Kazilis, Concord, Ont.	13.00
A. Rėklaitis, Chicago	2.00
E. Armanienė, Baltimore	50.00
Clevelando Lietuvių	
Pensininkų Klubas	10.00
V. Abraitis, Cleveland ..	12.00
T. Dambrauskas,	
Hot Springs, Ark.	12.00
L. Švelnis,	
Needham, Mass.	3.00
J. Kaškelis, Toronto	25.00

DIRVOS 60 METŲ SUKAKČIAI PAMINĖTI AKADEMIJA NEW YORKE

1976 M. VASARIO 1 D., SEKMADIENĮ, 3 VAL. P. P.
KULTŪROS ŽIDINYJE, 361 HIGHLAND BLVD., BROOKLYN, N.Y.

Programoje:

PRANAS NAUJOKAITIS, — Spaudos reikšmė išeivijos gyvenime;

ALGIRDAS BUDRECKIS, — Dirva ir tautinės minties spauda;

JONAS RŪTENIS, — Lietuviškas žodis — poema.

Programai vadovauja dailiojo žodžio menininkė —
IRENA VEBLAITIENĖ.

ĮEINANT AUKOJAMA.

Loterijon leidžiamas dail. JUOZO BAG-
DONO dovanotas paveikslas.

Akademiją rengia ir visus atsilankyti kviečia

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS S-GOS
I IR XI SKYRIAI NEW YORKE

MYKOLO KRUPAVIČIAUS MINĖJIMAS CLEVELANDE

Iškilmingas Mykolo Krupavičiaus 5-rių mirties metų minėjimas Clevelande įvyko š. m. sausio 11 d. Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijoje. Minėjimą sudarė dvi dalys: pamaldos bažnyčioje ir akademija parapijos salėje.

10 val. už velionies sielą šv. Mišias atnašavo ir pamokslą pasakė parapijos klebonas kun. Gediminas Kijauskas. Pamokslininkas 10 minučių kruopščiai apgalvotame pamoksle patiekė gilų ir ryškų prelado darbų apibudinimą, jį jungdamas su mūsų tremties jaunimu, kuriuo velionis taip sielojosi iki savo gyvenimo paskutinės valandos. Pamaldų metu, gitarų muzikai pritariant, jaunimas giedojo giesmes. Pamaldose gal buvo daugiau žmonių negu įprastą sekmadienį, nes šiose pamaldose dalyvavo dalis ir šv. Jurgio parapijiečių.

Akademija. 4 val. vėliavomis, gėlėmis ir velionies paveikslu papuoštoje salėje

A. Šalkauskas, Pittsburgh 7.00
G. Meilus, Chicago 2.00
V. Donis, Cicero 2.00

ATITAISYMAS: atspausdame aukotojų sąrašą (1976. I. 1) turi būti ne J. Šicka, bet J. ŠIRKA, iš Chicago, paaukojęs 20 dol.

pradedama akademija. Mykolas Krupavičius, gal yra vienintelis nusipelnęs mūsų tautos ir valstybės vyras, kurio darbus šiandien galime matuoti keliose mūsų tautos (ir valstybės) di-mencijose: kovos už valstybės atstatymą laikotarpiu, nepriklausomos valstybės atkūrimas, jos gyvavimo laikotarpis, okupacijų laikotarpis (rusų ir vokiečių) ir tremtis. Mykolo Krupavičiaus darbai ir vaidmuo visuose laikotarpiuose yra žymūs, ryškūs ir labai tampriai susiję su istorinių įvykių raida.

Akademiją pradeda trumpu žodžiu LKDS skyriaus pirmininkas Petras Kliorys, invocacijai pakviesdamas kleb. kun. K. Kijauską. Pasakytą apie Mykolą Krupavičių skaito jo didelis gerbėjas ir jo idealų tęsėjas tremtyje Algirdas J. Kasulaitis, pasirinkdamas Krupavičiaus kovingumo bruožą. Pro klausytojų mintis praeina ryškieji velionies darbai, pradedant 12 metų berniuko veikla, nukreipta prieš žandarų siautėjimą, priespaudą, rusifikaciją... Veiverių Mokytojų Seminarija — slaptos mokinių kuopelės, kova prieš rusofilus mokytojus, žandarus, proklamacijų bei draudžiamos spaudos platinimas. Seinų Kunigų Seminarija... kova už lietuvių prieš lenkiškąją įtaką... Petrapilio Dvasinė Akademi-ja... čia Krupavičiui kiek ramesnis laikotarpis, daugiau laiko studijoms... Toliau jau subrendusio vyro kovos laikotarpis... Varonežas, grįžimas Lietuvon, Lietuvių Krikščionių Demokratų partija, Steigiamasis Seimas, ministerio portfelis, Konstitucija, žemės reforma... Krupavičius vis prie-

kyje. Kai kur jo galvojimas dešimtmečiais priekin (pav. žemės reforma). Ano meto sąlygomis Krupavičius buvo nepaprastai gerai pasirėngęs politiniam gyvenimui ir susiformavęs savo ideologiją, ypač socialinių ir ekonominių mokslų srityse. Jam tenka grumtis ne tik su opozicija, bet dažnai reiki-ja įtikinti ir savo partijos narius. Pav. jis turėjo sunkumų ir su prez. A. Stulginskiu dėl pergriežto žemės reformos vykdymo. Visur Krupavičius buvo atkaklus kovotojas už savo idėją, bet siekė kompromisų, tačiau principuose niekad nenusileido. Dėl jo radikalumo socialinė-ūkinė srityje kai kas jį skaitė bolševiku. Jo svajonė buvo Lietuvos žemelė... žemė savanoriui, žemės sklypelis ūkininko bernui, teisingas atlyginimas darbininkui. Savo galvoj ir širdį jis nešiojo idealą — MŪRINĖ LIETUVA.

Deja, Krupavičiaus mūrinė Lietuva liko tik svajonė... Jo pradėtus didelius darbus nutraukė pikty ir galingų kaimynų noras Lietuvą ištrinti iš Europos valstybių žemėlapiu... Bet ir čia Krupavičius nesitraukia iš kovos lauko. Jis su buv. prez. Grinius ir min. Aleksa įteikia okupaciniai vokiečių valdžiai memorandumą, protestuodami prieš žydų naikinimą bei žemės ūkio struktūros keitimą Lietuvoje...

Tremtis... Krupavičius VLIKo pirmininkas. 10 metų sunkaus ir atkaklaus darbo. Daug kas tą VLIKą gnaibė ir knisosi po jo pamatais, tačiau jis išliko ir iki šiandien. Išėjęs iš VLIK Krupavičius nepasitraukia iš kovos. Apsigyvenęs Chicagoj, savo raštu, lietuvių kolonijų lankymais, kalbomis šaukia dėl išlikimo tremtyje, kalbos ir kultūros išlaikymo, jėgų telkimo kovai už Lietuvos ir lietuvių

laisvę. Sielojasi savo kūri-niu tremtyje — Lietuvių Bendruomene. Mato jos klystkelius, bet šauklio balsas nevisuomet išgirstamas... Toks buvo Mykolas Krupavičius. A. Kasulaitis savo 30 min. paskaitoje sugebėjo ryškiomis spalvomis nupiešti to didelio lietuvių tautos ir valstybės vyro kovotojo paveikslą, kuris turėtų duoti mums visiems jėgų išlikti ir tęsti kovą už tėvynės ir pavergtro brolio lietuvių laisvę...

Vytautas Kliorys paskaitė ištrauką iš Krupavičiaus raštų, kurios lyg citatos, paryškino kai kurias pasakaitininko mintis. Dr. Danguolė Tamulionytė kruopščiai pasirėngusi pristatė Petro Maldeikio parašytą Krupavičiaus monografiją MYKOLAS KRUPAVIČIUS. Akademijos pabaigai parodytas, Tėv. A. Kežio, S. J. pagamintas, filmas iš paskutinių velionies gyvenimo dienų... Čia jau palie-ges ir ligų suvargintas Krupavičius prisimena Lietuvos žemelę... savanorį nauja-kurį, jo sodyboj pasodintą Lietuvos laisvei ažuoliuką... Lietuvos kaimą..., kuris per visokias audras išlaikė gryną tautos veidą. Minėjimą užbaigia ATEL-TIES klubo pirmininkė K. Vaičieliūnienė, dėkodama kalbėtojams, visiems prie šio minėjimo surengimo prisidėjusiems ir dalyviams, pakviesdama visus žemutinėn salėn, kur laukė ateitininkų kepti skanestai ir kava.

Mano supratimu minėjimas buvo gerai suplanuo-tas, kruopščiai parengtas ir praėjo su gražiu pasiseki-mu. Dalyvių arti 200.

A. Garka

• Pedagoginių lituanistikos kursų simpoziumas, š. m. sausio 25 d. 4 val. p.p., įvyks Naujosios Parapijos mažojoje salėje. Dalyvauja: prof. A. Augustinavičienė, S. Barzdukas, prof. dr. J. Kava-liūnaitė, dr. D. Tamulionytė ir V. Kavaliūnas. Po progra-mos - kavutė. Visi nuoširdžiai kviečiami.

Florida

LIETUVIŲ MOTELIS PALM BEACH KURORTE

Tai atrodo, lyg pasakoje, kad lietuviai galėtų įsigyti milijoninį turtą Palm Beach vasarvietėje. O tai yra realybė šiandien. Dar prieš se-zono pradžią, Jonas ir Danutė Liutermozai, su vienu dalininku amerikiečiu, nusipirko puikų 70 kambarių motelį OCEAN HOLIDAY RESORT MOTEL, 3120 So. Ocean Blvd., Palm Beach, Fla. 33480. Tel.: (305) 582-7447.

J. ir D. Liutermozai praneša, kad jau galima pas juos apsistoti. Kviečia visus tautiečius praleisti malonias valandas jų puikiam motelyje.

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI
ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ
AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti
direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės vglan-
doje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

Filatelijos kampelis

Nr.1

ANTANAS BERNOTAS

IZRAELIS išleido naują 4 pašto ženklų seriją su gražesniais krašto vaizdais. Čia dedame 170 agorotų šios serijos p. ženklą su Naujojo Nazareto vaizdu.

Nazaretas yra Galilėjos miestelis, gulįs Ezdreliono slėnyje, 140 km. į šiaurę nuo Jeruzalės. Tai biblinė Marijai Apreiškimo ir Kristaus jaunystės laikų vieta. Anais amžiais tai buvo skurdus miestelis, VII amž. užimtas arabų. Be žydų, miestelyje gyveno ir daug krikščionių. Kryžiaus karų metu miestelis buvo išlaisvintas ir čia įsteigta vyskupija. Muzulmonams vėl įsitvirtinus, daugelis krikščionių išsikraustė kitur, ir tik XVII amž. pranciškonai čia nuolatinais įsikūrė. 1948 m. miestelis buvo įjungtas į naujai sudarytą Izraelio valstybę. Nazarete yra kelios istorinės bažnyčios ir šiaip atmintinų vietų. Šiuo metu Nazarete gyvena apie 19,000 gyventojų. Šiame pašto ženkle yra parodytas ne biblinis, o jau dabar žydų naujai pastatytas Naujasis Nazaretas, esąs kiek į šiaurę nuo senojo.

LENKIJA išleido 2 zlotų pašto ženklą, kuriuo pagerbiamas karalius Zigmantas Vaza III.

Zigmantas Vaza (1566-1632) buvo Švedijos karaliaus Jono III sūnus, o jo motina buvo Kotryna Jogailaitė, did. Lietuvos kunigaikščio Zigmanto Augusto sesuo. Zigmantas Vaza 1587 m. buvo išrinktas Lenkijos

karalium, o 1588 m. pripažintas ir didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu. Tėvui mirus, Zigmantas 1592 m. paveldėjo ir Švedijos sostą. 1594 m. jis buvo karūnuotas Švedijos karalium. Tačiau dėl jo prokatalikiškos politikos ir absoliutizmo troškimo protestantai švedai jo nemėgo, ir jis 1599 m. jo giminių nuo sosto buvo nuverstas. Nors Zigmantas Vaza dar kelis metus kariavo, norėdamas prarastąjį sostą atgauti, tačiau nebeatgravo ir pasiliko tik Lenkijos karalium ir did. Lietuvos kunigaikščiu.

SOVIETŲ SAJUNGA, minint žymiojo lietuvių dailininko Mykalojaus Kostantino Čiurlionio 100 metų sukaktį nuo jo gimimo, praeitais metais išleido 4 kapeikų pašto ženklą su jo atvaizdu.

Pašto ženklas labai skoningai išleistas, įgraviruotas, spausdintas tamsiai žalia ir auksine spalvomis. Piešinyje parodytas Čiurlio-

nio atvaizdas į kairę, o foną sudaro bangos iš jo 'Jūros sonatos'. Lietuviškai tėra įrašyta tik jo vardas ir inicialai MKČ, visa kita tik rusiškai. Kai visus, iki šiol išleistus 'lietuviškomis temomis' pašto ženklus buvo piešę svetimtaučiai dailininkai, tai šį pašto ženklą piešė lietuvis dail. K. Juodkaitis. Kaip lietuvis jis daug geriau pagavo Čiurlionio dvasią, užtat ir pašto ženklas išėjo toks vykęs.

Turkiškoji KIPRO dalis, kuri 1974 m. karo metu bu-

vo užimta Turkijos, praeitais metais pasiskelbė esanti federaline valstybe su Turkija.

Tai progai atžymėti buvo išleisti ir specialūs pašto ženklai. Čia dedame perspausdintą 30 m. pašto ženklą, kuriame parodytas paminklas ir įrašas: "Kipris Turk Federe Devileti 13. 2. 1975".

REMIA DIRVA

Dirvos bendradarbių klubo Chicagoje valdyba, apsvarsčiusi dėl gaisro susidariusią sunkią finansinę Dirvos laikraščio būklę, vien-

balsiai nutarė: klubo kasoje esančius pinigus, ligi paskutinio cento, atiduoti Dirvai naujai pastogei įsigyti. Pinigus visus 265 dol. pavesta valdybos nariui Vytautui A. Račkauskui, nedelsiant, persiųsti Dirvai.

Pasirašė valdybos nariai: Mečys Valiukėnas, Jonas Našliūnas ir Vytautas A. Račkauskas.

Pinigai gauti ir Dirva nuoširdžiai dėkoja.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

JAŲ GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINĖS IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskite savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiektis su Maskva suteiks jums žinia apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE

TELEF. 621-6036

CLEVELAND, OHIO 44114

Taupykite mūsų metiniame išpardavime

From Cupid:

A. "Tum-E-Trol" proportioned panty and straight girdle.

Sizes 34-40 average; 34-40 tall. Reg. 8.50, 6.80 (8815, 815)

Sizes M-XL average; M-XL tall. Reg. 7.50 \$6

Sizes 34-40. Reg. \$7 5.60 (8814)

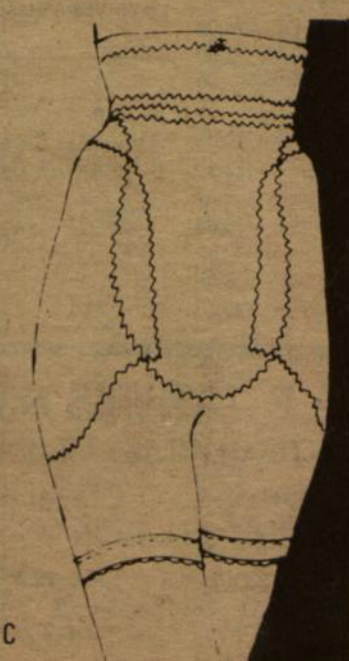
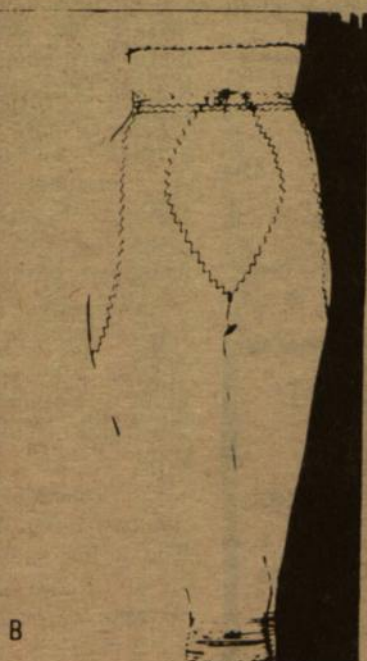
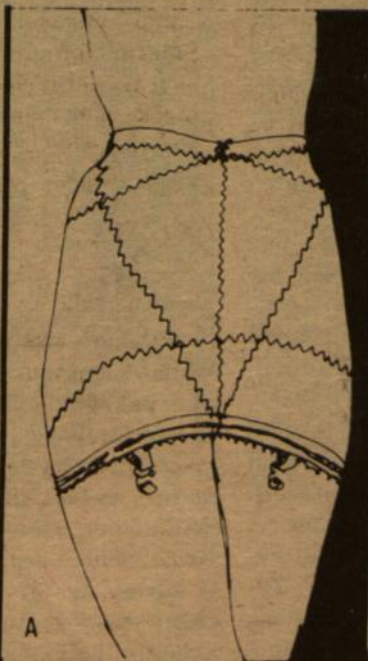
Sizes M-XL. Reg. \$6 4.80 (814)

B. Proportioned "Pants Mate".

Sizes M-2x average; M-2 tall; Reg. \$8 6.40 (159)

C. "Never-Roll-Duo Trol" panty girdle.

Sizes M-XL average; M-XL tall; 34-40 average; 34-40 tall. Reg. \$12 9.60 (601)

• **Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.**

HOUSE FOR SALE

House for sale by owner, brick bungalow 3 bedrooms, TV room, brand new kitchen. On Hoover Rd. Call for appointment: 486-6043, \$35,000. (3-6)

Telefonu ar paštu užsakymai priimami. Skambinkite 241-3070 bet kuriuo laiku.

Pirkite mieste ketvirtadienį 10-8:30 v. v., skyriuose iki 9:30 v. v.

Dept. 92 Budget Foundation. Visuose skyriuose.

Mes duodame ir keičiame Eagle Stamps.

CLEVELANDE

Aurelija Balašaitienė

Kodėl jie mokosi lietuviškai?

Šalia išgązdintą stirnaite primenančios vienuolikametės, lietuviškais bruožais, mergytės sėdi susikaupusi devynių vaikų motina; prie kito, lietuviškomis knygomis apdėto stalo, sėdi du viduramžiai vyrai, visą savo dėmesį sukaupę į lietuviškos Kalėdų giesmės tekstą. Kelios dešimtys įvairaus amžiaus, įvairių profesijų asmenų, vadovaujamų savo mokytojos dr. Danguolės Tamulionytės, gieda Kalėdų giesmes. Čiurlionio repetitijų patalpos, nors ir pavėluotai, prisipildė šventiška Kalėdų vakaro atmosfera. Sausio mėnesio šaltas, snieguotas ketvirtadienio vakaras neišgązdino lietuvių kalbos entuziastų, kurie susirinko į savo savaitinę lietuvių kalbos pamoką ir tradicinę Kalėdų vakarienę. Skanėstais ir gėrimais apstatytas vašių stalas centre puošėsi lietuviškomis tradicinėmis plotkelėmis, kuriomis po trumpų Vysk. Valančiaus mokyklos direktorės A. Balašaitienės ir tėvų komiteto pirmininko Viktoro Palūno sveikinimų, buvo su visais pasidalinta.

Jau ketvirti metai įpusėjo specialią lietuvių kalbos kursų įvedimo suaugusiems, daugumoje nuo mūsų visuomenės kamieno nutrūkusiems asmenims. Sunku būtų tiksliai nustatyti tų kursų pasisekimo paslaptį bei kursantų entuziazmo motyvus. Tačiau, dabartinio etninio Amerikoje judėjimo atgarsyje, pasikalbėjus asmeniškai su dalimi kursantų, ryškėja keli pagrindiniai motyvai.

Bene pats įdomiausias ir svarbiausias motyvas yra tas, kad visa eilė čia jau senokai gyvenančių lietuvių kilmės asmenų, be jokių matomų pašalinių įtakų, pajuto norą ir pareigą išmokyti kadaise kūdikystėje girdėtą, savo tėvų myletą, bet vėliau gerokai primirštą kalbą. Plieno įrankių specialistas (diemaker) Juozas Rukšėnas, su naujausiu

"Dirvos" numeriu rankoje, pareiškė: "Aš nenoriu mirti, neišmokęs savo tėvų kalbos. Svajoju apie kelionę į Lietuvą. Norėčiau susikalbėti su savo giminačiais... O čia tokie malonūs žmonės..." Ben Norbutas, vienos įmonės skyriaus viršininkas, didžiujasi esąs lietuviu, tačiau jaučia, kad jam reikalingas gilesnis savosios kalbos pažinimas. Jaunatviška Izabelė Reedick, kuri vaikystėje gerai

Nancy Reedick, Izabele Boris, Judita Natkevičienė ir Venessa Schaseer pamokos metu. V. Bacevičiaus nuotr.

kalbėjo lietuviškai, buvo savo jaunos dukros paskaitinta eiti į lietuvių kalbos kursus. Jos duktė Nancy Reedick, magistro laipsnio savininkė, mokytoja, pati nori rasti savo etninę tapatybę, ir su dideliu dėmesiu mokosi lietuviškai. Izabelė Boris, devynerių vaikų motina, kalbanti neblogai lietuviškai, nori išmokyti taisyklingai rašyti ir gramatikos. Ji savo 20 metų sūnui į Kaliforniją siunčia lietuviškus vadovėlius ir bando šeimoje atgaivinti lietuvių kalbą. Elviros Strapeikienės tėvams rūpėjo lietuvių kalba. Deja, neturėjusi progos teoretiškai jos mokytis, kurį laiką atitrūkusiu nuo lietuviškos aplinkos, dabar jaučia reikalą apdailinti kalbos žinojimą. Sužinojusi apie kursus, pereinantį rudenį pradėjo lankyti pamokas reguliariai ir jaučia daranti pažangą savo

Tėvų komiteto pirm. Viktoras Palūnas ir mokyt. dr. Danguolė Tamulionytė dalina mokyklos dovanas. Sėdi: Rūta Ramonienė, Barbora Toraškienė, Maureen Zimperman, Elena Strebeikienė ir Nancy Reedick.

mokytojos D. Tamulionytės dėka, Barbora Toraškienė, ištėkėjusi už lietuvių, bet ne lietuvių kilmės, mokosi lietuviškai, kad galėtų lietuviškai susikalbėti su savo vaikais, kurie lanko šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą. Judita Natkevičienė, kurios vyras yra vienintelis lietuvis elektros įmonės savininkas (Natkus Electric), visus savo vaikus planuoja leisti į lituanistinę mokyklą. Ji nori kalbėti savo vyro gimtąja kalba, ir taip pat neatsilikti nuo savo vyriausio sūnelio, kuris pradėjo eiti į lit. mokyklą. Be to, ponia Natkevičienė pripažįsta, kad mokymasis kitos kalbos yra naudinga proto gimnastika. Panašiai galvoja ir Ruth Ramonienė, pirmųjų metų kursantė. Salomėja Wolf atvirai prisipažino, kad jos artima pažintis su lietuviais ją paskatino mokytis lietuviškai. Ji norinti galėti susikalbėti svečiuose pas lietuvius, suprasti lietuviškų parengimų programas. Maureen Zimperman, kompiuterių specialistė, yra susižiedavusi su lietuviu, ir nori išmokyti savo būsimojo vyro tėvų kalbą. Albina Rudd, kurį laiką tarnavusi Gintaro valgykloje, išgirdusi apie kursus, taip pat pasiryžo atgaivinti savo gimtosios kalbos žinojimą, kuriuo vaikystėje taip rūpinosi jos motina.

Bene pati įdomiausio kur-

santė yra jaunutė vienuolikos metų Venessa Schaser, kurios mamytė yra lietuvaitė. Ji pareiškė norą lietuviškai mokytis, kad galėtų susikalbėti su savo močiuute ir seneliu ir kad iš esmės jai labai patinkanti lietuvių kalba savo skambėsiu. Ji savo motinai pasakiusi, kad lietuviškai norinti išmokyti savarankiškai, be šeimos pagalbos.

Viršminėti asmenys priklauso pačiai naujausiai pirmamečių grupei, kurios pamokų metu buvo suruošta tradicinė vakarienė su svečiais. Svečių tarpe matėsi ir dalis vyresniųjų, klasių kursantų. Elena Jakubauskienė, jau ketvirti metai besimokanti lietuviškai, jaučiasi labai pažengusi tuo labiau, kad pereiną pavasarį Vysk. Valančiaus lituanistinės mokyklos 25 metų jubiliejus proga viešai lietuvių kalbą sakė prakalbą. Juzė Jo Vaitėnienė, antrųjų metų kursantė, ypatingai domisi Lietuvos istorija. Viena iš pažangiausių ir gabiausių mokinių, ji nori išmokyti savo vyro gimtąją kalbą, kad galėtų susikalbėti su gimiminėmis ir tęsti savo vyro tautinę šeimos tradiciją. Elena Balutytė, artima seniai mirusio ministerio Balučio giminaitė, kalba laisvai lietuviškai, tačiau, jaučia nemokanti gramatikos ir nesugebanti taisyklingai rašyti. Jos nuomone, šitie kursai esą labai naudingi ir duoda puikių rezultatų tiems, kurie pasiryžta mokytis.

Pabendravus su tais maloniais žmonėmis, savotiškai pakyla nuotaika ir atgyja tikėjimas į mūsų tautos išlikimo galimybes. Nors istorija rodo, kad mažą mūsų tautą yra atidavusi ištisas grupės savo žmonių kitiems (prūsai, jotvingiai), ir lietuviai yra linke nutautėti, tačiau toji entuziastinga grupė rodo, kad gal per mažą buvo dedama pastangų sudaryti sąlygoms ir padėti grįžti tiems, kurie

dėl vienokių ar kitokių priežasčių nutolo nuo savo tautos kamieno. Būtų gražu ir naudinga, kad ir kitos lietuvių kolonijos susirūpintų panašių kursų organizavimu ir pravestų propaganda amerikiečių spaudoje, kaip tai buvo padaryta Clevelande. Nėra abejonės, kad ir kitur susidarytų didokas būrys, norinčių mokytis lietuvių kalbos vienokių ar kitokių motyvų skatinami.

CLEVELANDO
PARENGIMŲ
KALENDORIUS

• SAUSIO 24 D. Dirvos jubiliejinis balius Slovėnų Auditorijoje. Pradžia 7 val. vak.

• SAUSIO 25 D. Pedagoginių lituanistikos kursų literatūros simpoziumas.

• SAUSIO 31 D. Lietuvių Namuose literatūros valandėlė. Rengia moksleiviai - studentai ateitininkai.

• VASARIO 8 D. Lietuvių Fondo popietė Lietuvių Namuose. Programoje mergaičių choras Nerija.

• VASARIO 15 D. 11:30 Šv. Jurgio parapijos salėje Vysk. Valančiaus lit. mokyklos tėvų komiteto rengiami pietūs.

• VASARIO 15 D. Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukakties minėjimas Naujosios parapijos salėje. Rengia ALT Clevelando skyrius.

• VASARIO 28 D. tradicinis blynų balius Lietuvių Namuose. Rengia Pilėnų Tunto tėvų komitetas.

• KOVO 6 D. Lietuvių Namuose simpoziumas "Mūsų veikla po Helsinkio nutarimų". Rengia ALT S-gos Clevelando skyrius.

• KOVO 20 D. Kaziuko mugė.

• KOVO 27, 28 D. Dail. Giedrės Žumbakienės kūrinių paroda. Rengia Korp! Giedra.

• BALANDŽIO 25 D. Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokinių pirmoji šv. Komunija.

• GEGUŽĖS 1-2 D. Clevelando ateitininkų šventė.

• GEGUŽĖS 8 D. Grandinėlių šokių, muzikos balius Slovėnų auditorijoje.

Pamokos metu: Salomėja Wolf, Juzė Vaitėnienė, Bill Rice, Ben Norbut ir Juozas Rukšėnas. V. Bacevičiaus nuotr.

Dalis svečių Clevelando skautininkių suruoštos Kūčiose.

J. Garlos nuotr.

Gerasis darbelis

Lietuvių skautų organizacija stengiasi išugdyti ne tik gerą lietuvį, bet ir pilnutinį žmogų. Nuo pat pirmųjų skautiškų žingsnių skatina jaunimą padėti artimui, darant taip vadintus geruosius darbelius. Tuo būdu tasai gražus skautiškas paprotys skatina pasiaukojimą kitiems, ugdo jaunuolio-lės būdą ir ruošia juos būti gerais bendruomenės nariais. Tasai gerųjų darbų paprotys skautų gyvenime tęsiasi nuo jauniausiųjų iki pačių vyriausiųjų.

Clevelando skautininkių draugovės valdyba šiais metais savo gerąjį darbą įvykdė suruošdamos kūčias lietuviškai visuomenei. Tai labai gražus ir tikrai prasmingas gerasis darbelis. Jos sudarė galimybę visiems tiems dalyvauti lietuviškose kūčiose, kurie yra vieniši, kurie norėjo pabendrauti savųjų tarpe šventą kūčių vakarą. Skautininkės tąsia iš Tėvynės atsineštas mūsų tautos, amžių bėgyje, sukurta tradicijas ir papročius.

I šias kūčias susirinko gražus būrys, apie 70 asmenų. Kalėdų eglutė ir žalumynais papuošta salė skendėjo skautininkių pagamin-

Dalis bendrų Kūčių organizatorių ir talkininkų. Iš kairės: L. Puškorius, M. Puškorienė, D. Mašiotas, S. Gedgaudienė, V. Nasvytytė ir R. Nasvytienė.

J. Garlos nuotr.

tais Kalėdų eglutės lietuviškais papuošalais. Ant baltoms staltiesėms uždengtų stalų stovėjo žvakutės ir gražiai išsirikiavę įvairiausi tradiciniai lietuviški kūčių patiekalai. Dėmesį traukė centrinio stalo viduryje padėtas meniškasis medžio drožinys — paukščiukas. Tai ponios Balaišienės dovana skautininkėms už kūčių suruošimą. Tą pauk-

p. Balaišienės dovana — paukštelis iš Lietuvos ...

čiuką jinai parvežė iš Lietuvos. Tai buvo lyg ir simbolis bendravimo su tėvy-

nėje pasilikusiais broliais ir sesėmis.

Kūčių programą pravedė Vilija Nasvytytė, kuri šiuo metu tarnauja "Dėdės Samo" kariuomenėje ir buvo atvykusi Kalėdų atostogų pas savo tėvelius Joną ir Reginą Nasvyčius.

Programą išpildė jaunimas: Vilija Nasvytytė, Paulius Nasvytis, Linas Puškorius, Audra Nasvytytė ir Rūta Nasvytytė. Visi penki jaunuoliai gražia lietuviška tarsena paskaitė kelis momentui pritaikintus eilėraščius ir kūčių nuotakai tinkamas ištraukas. Kūčių invokaciją sukalbėjo Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos klebonas kun. Gediminas Kijauskas. Taip pat Kūčiose dalyvavo kun. Petras Dzigoraitis ir kun. Jonas Kidyskas.

Viename stalo gale buvo padėta tuščia kėdė — tai simbolis tų, kurie negalėjo mūsų tarpe būti. Uždegus žvakutę pastatytą prie tuščios kėdės, nuo jos šviesos buvo uždegtos ir visos ant stalų padėtos žvakės. Tai bendra kūčių vienybės šviesa, tai ženklas darnios šeimos. Pasidalinę Kristaus duona — paplotėliu ir palinkėję vieni kitiems visokių gėrybių pradėjome ragauti skautininkių skaniai pagamintus kūčių valgius. O jų buvo apšči ir labai įvairių.

Šias kūčias suruošė pasišventę tam darbui skautininkės: v. s. Stefa Gedgaudienė skautininkių drėvės pirmininkė, v. s. Regina Nasvytienė, v. s. Marytė Puškorienė, v. s. Stefanija Radzevičiūtė ir filisterė Paulina Mašiotienė. Joms talkino visi jų šeimų nariai. Taip pat talkino D. Mašiotas, A. Petukauskienė, A. Šenbergienė ir D. Orantaitė.

Viktoras Mariūnas, visų kūčių dalyvių vardu, nuoširdžiai padėkojo skautininkėms už gražiai suruoštas kūčias.

Linkėtina, kad ir sekančias kūčias Clevelando skautininkės vėl suruoštų dar didesniame asmenų skaičiui ir kad tai taptų skautininkių draugovės graži lietuviška tradicija. (v. s. j.)

MIRĖ B. BACEVIČIENĖ

Š. m. sausio 11 d. mirė Barbora Bacevičienė (Yatzka, iš namų Vyšniauskaitė), gimusi 1890 m. spalio 17 d. Pelyšių km., Šimonių valsčiuje. Į Ameriką atvyko 1926-tais metais, atsiveždama didelį nepriklausomos Lietuvos valstybės kūrimo entuziazmo ir tėvynės meilės.

Ji tuoj įsijungė ir aktyviai prisidėjo prie kūrimo daugelio Clevelando lietuvių organizacijų: BALF, ALT, ALK Susivienijimo, ALRK Moterų Sąjungos ir kitų. Beveik visose šiose organizacijose ji daugelį metų ėjo sekretorės - korespondentės pareigas. Ji buvo lyg žvaigždė savo būdo taurumu, darbštumu, drąsa ir sugebėjimu dirbti dėl idealo. Lietuvos nepriklausomybės kovoje ji taip pat paliko savo darbo pėdsakų.

Palaidota Kalvarijos kapinėse, Clevelande. Liko sūnus Alfredas Yatzka, šeši vaikaičiai ir Lietuvoje — brolis P. Vyšniauskas (š)

PRANEŠIMAS

Pranešu visiems Vasario 16-tos gimnazijos 142 rėmėjų būrelio nariams, kad 1975 metais, per Balfą, būrelio vardu pasiunčiau gimnazijai \$240.00. Gauti visi Balfą ir gimnazijos pakvitavimai, kurie yra būrelio bylose. Ta pačia proga noriu nuoširdžiai padėkoti visiems būrelio nariams už jų dosnias širdis ir kantrybę jau daugelį metų tesėti šį kilnų šalpos darbą. Ačiū visiems, kurie kartu su Kalėdine kortele jau atsiuntėte \$12.00 auką 1976 metams. Esu be galo dėkinga už šį gražų mostą.

Maloniai prašau visus 142 būrelio narius pasilikti rėmėjais ir 1976 metais, atsiunčiant \$12.00 auką.

Kol ši gimnazija gyvuos, neapleiskime jos, remkime ją ir padėkime jai išsilaikyti dar daugelį metų.

Izabelė Jonaitienė
142 rėmėjų būrelio vadovė

• Apsaugokite savo apartamentą nuo betkokios nelaimės... ir apsisaugokite save nuo teisinės atsakomybės su nebrangiu State Farm apartamentų draudimu. Pilnam draudimo patarnavimui kreipkitės pas Kęstutį Gaidžiūną, telef. 289-2128.

Kūčiose Kalėdų Senis (P. Nasvytis) klausinėja jaunas viešias.

J. Garlos nuotr.

Aktorė-režisorė Elena Dauguvietytė-Kudabienė iš Hamiltono, pakviesta Clevelando skautininkių, Kalėdinėje Sueigoje atliko idomią meninę programą. Sueigoje dalyvavo arti šimto skautininkių ir svečių. Nuotraukoje rež. Elena Kudabienė.

V. Bacevičiaus nuotr.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Dirvos jubiliejinis balius jau šį šeštadienį. Skubėkite užsisakyti vietas iki ketvirtadienio pavieniui ar stalais (prie stalo 10 asmenų). Moksleiviams ir studentams papiginta kaina 8 dol. Skambinkite dr. Antanui Butkui tel. 932-9944 arba į Dirvą 431-6344.

• Arūnas Kavaliūnas, parašęs ir apgynęs chemijos mokslo disertaciją, praėjusių metų gruodžio mėn. gavo daktaro laipsnį. Jo mokslo kelias prasidėjo nuo Clevelando, čia John Carroll universitete gavo bakalauro laipsnį. Studijas tęsė Wisconsin universitete, kur gavo magistro laipsnį. Vienerius metus dėstė Wisconsin-Eau Claire universitete, persikėlė į Iowa

City, kur drauge su savo žmona Gražina (Garlaite), anglų k. mokytoja, augino Paulių, Kristiną ir Darių ir ruošėsi daktaratui.

• Mykolas Krivinskas praėjusių metų gruodžio mėn. Kent State universitete gavo magistro laipsnį iš prekybos bei verslo administracijos (business administration). Bakalauro laipsnį iš cheminės inžinerijos yra gavęs Drexel universitete. Dabar gyvena ir kaip chemijos inžinierius dirba Akron, kur jo žmona Aldona (Kavaliūnaitė) studijuoja psichologiją magistro laipsniui.

PASKAITA APIE SAHAROVĄ

Šį penktadienį, sausio 23 d. 8:30 v. v. Cleveland Hts. Public Library, 2345 Lee Rd. įvyks Konservatorių Klubo susirinkimas, kuriame dr. P. Gerštein, neseniai atvykęs iš Sovietų Sąjungos, skaitys paskaitą apie žymų sovietų disidentą, Nobelio premijos Laureatą A. Saharovą.

DIRVOS JUBILIEJINIS BALIUS SAUSIO 24

Slovenian Auditorium, 6417 St. Clair Ave. Cleveland

MENINĖ PROGRAMA, KARŠTA VAKARIENĖ SU GERIMAIS IR ŠOKIAI.
ASMENIUI \$12.00.

MENINĖJE PROGRAMOJE DALYVAUJA:

Clevelando Vyrų Oktetas su sol. Irena Grigaliūnaite, vad. R. Babicko;
Balys Gaidžiūnas — poema: "Mano kartos likiminiai metai".
Vakaro programą pajvairins Vladas Vijeikis iš Chicagos.
Šokiams gros Slabodos orkestras. Pradžia 7 val. vak.

Bilietus stalais (po 10 asmenų) ar pavieniai galima užsisakyti pas Dirvos Jubiliejinio Baliaus Rengimo Komiteto pirmininką dr. Antaną Butkų (tel. 932-9944) arba Dirvoje (tel. 431-6344).

Visi maloniai kviečiami į balių atsilankyti.

RENGIMO KOMITETAS

Clevelando vyrų oktetas, su vadovu Rytu Babicku ir sol. Irena Grigaliūnaite, kuriuos šį šeštadienį, sausio 24 d., išgarsins Dirvos baliuje, Slovėnų Auditorijoje.

FREE...SUPER GIFTS AT SUPERIOR SAVINGS!

RCA 17" Color TV
for Certificates of Deposit

Limited
offer while
supply
lasts.

- Deposit \$1,600, 4-year maturity and get the TV set now.
- Deposit \$2,500, 29 months maturity and get the TV set now.
- Deposit \$5,000, 14 months maturity and get the TV set now.

TELEVISIONS BASED ON DISCOUNT CERTIFICATES.
Penalty is imposed for early withdrawals.

Open a new account or add to your present
Savings Account and get 5 1/4% daily interest PLUS...

Corning Ware 9-inch Pie Plate
for a deposit of \$250 or more.

Irvinware's Gourmet
Susan for
a deposit
of \$500
or more.

Corning Ware Petite
Fours Set for a deposit
of \$1,000 or more.

Deposits must remain at least one year.

Open-Saturdays
Closed Mondays

Also available are 7 1/4% C.D.'s for 6 or more maturity in \$1,000 units.

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

MAIN OFFICE
798 East 185th Street

SUPERIOR OFFICE
6712 Superior Avenue

EUCLID OFFICE
13515 Euclid Avenue

CEDAR OFFICE
14406 Cedar Road (near Green)

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

Victor Julian su savo dresiruotais pudeliais Grotto cirko spektaklyje yra fantastiškas! Clevelandiečiai galės juos matyti nuo sausio 19 iki 25 d. Cleveland Public Auditorium. Programoje yra ir daugelis kitų, idomių numerių.

DIRVA

• Prof. gen. Stasio Dir-
manto mirties metinės su-
kakties minėjimas įvyks š.
m. vasario 1 d. Jaunimo
Centre, šv. Mišias atnašaus
vysk. V. Brizgys 2 val. p. p.
Tėvų Jėzuitų koplyčioje. Šv.
Mišių metu giedos solistas
J. Vaznelis. Prie vargonų
muzikas Manigirdas Motie-
kaitis.

Akademinei dalis įvyks 3
val. p. p. Jaunimo Centro
patalpose. Po akademinės
dalies bus rodomas Alg. Ke-
zio, S. J., pagamintas filmas
iš velionies gyvenimo bei
veiklos.

Ramovėnai, velionies va-
dovautų organizacijų nariai
ir visuomenė maloniai kvie-
čiami minėjime dalyvauti.
Minėjimą rengia LKVS Ra-
movė Centro Valdyba.

• Draugo romano premi-
ją 1,500 dol., kurios mece-
natas yra Zigmas Umbra-
žiūnas, laimėjo Juozas Kra-
likauskas, gyv. Toronte, už
romaną, "Martynas Mažvy-
das Vilniuje".

Jury komisija sudarė:
D. Bindokienė, P. Gaučys,
K. Gėrnis, E. Juodvalkytė
ir A. Kairys.

Konkursui buvo atsiųsta
9 kūriniai.

• Amerikos pilietybės ne-
turintieji asmenys privalo
registruotis iki sausio 31 d.
Kortelės gaunamos pašto
istaigose. Neatlikę regis-
tracijos gali būti smarkiai
baudžiami.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS SANTA MONICOJ

Šiuos Naujus 1976 Metus,
man teko sutikti Santa Mo-
nicos A. Lietuvių Klubu
ruošiamame baliuje. Buvau
sužavėta rengėjų rūpestin-
gu balius paruošimu ir tik-
ru lietuvišku nuoširdumu.
Jaučiasi, lyg būčia artimų
bičiulių tarpe. Maistas buvo
skaniai paruoštas ir gražiai
papuoštas. Nuotaikingas or-
kestras grojo malonias me-
lodijas, šokius pradėjo
Spaudos balius valsu.

Priartėjus vidunakčiui,
Klubu pirmininkas A. Mar-

DIRVOS ADRESO REIKALU

Primename, kad Dirvai
įsikūrus laikinose patalpo-
se (6116 St. Clair Ave.),
greitesniam pašto pristaty-
mui adresus lieka tas pats:
**DIRVA, P. O. Box 03206,
Cleveland, Ohio 44103.**

Gerbiamus skaitytojus ir
bendradarbius, siunčiant
pinigus, korespondencijas,
pranešimus ir straipsnius,
prašome naudoti virš pažy-
mėtą adresą.

kitus, sulaukusius Naujus
Metus.

Šoko jaunesni, bet ir vy-
resni neatsilikę, net sukti-
nį ir klumpakojį teko su-
šokti, kurių nešokau nuo
Lietuvos laikų. Turiu pasa-
kyti, kad balius praėjo su
dideliu pasisekimu. Todėl
noriu padėkoti rengėjams ir
visoms mieloms ponioms
prisidėjusiems maisto pa-
ruošimu, vyrams gražiu sa-
lės papuošimu, o ypač už
lietuviškai-šeimyniškos nuo-
taikos sudarymą ir palinkė-
ti, kad Klubas ir toliau, dar
ilgus metus, palaikytų tą
tradiciją ir kasmet ruošų
Naujų Metų sutikimus.

Linkiu visiems laimingų
Naujų Metų! (d)

kevičius trumpu žodžiu pa-
sveikino dalyvius su Nau-
jais Metais, palinkėdamas
sveikatos, laimės ir pasise-
kimo visiems, po to, buvo
sugiedotas Lietuvos him-
nas.

Svečiai buvo ne tik iš S.
Monikos, bet ir iš Los An-
geles, Orange C. bei kitų
apylinkių. Stalai visi buvo
užimti. Svečiai buvo gražiai
pasipuošę vakariniiais rū-
bais. Nuotaika buvo jauki
ir linksma, šampano taurės
skambėjo, sveikinant vieni

Mylimai Motutei

GENOVAITEI ABROMAITIENEI

mirus, jos sūnų MEČISLOVĄ ABRO-

MAITĮ su šeima ir artimuosius liūdesio

valandoje nuoširdžiai užjaučia

Pranas Bastys

Atėjo diena, pasibaigė sapnas.
Ir viskas nauja. Ir viskas amžina.

A. + A.

VALERIJAI TAŠKŪNIENEI

Lietuvoje mirus, gilaus liūdesio valan-
doje, jo broliui Dirvos redaktoriui VY-
TAUTUI GEDGAUDUI, jo žmonai se-
sei STEFUTEI ir artimiesiems skau-
tišką užuojautą reiškiamo

Clevelando Skautininkų
Draugovė

Mielam bičiuliui, Dirvos redakto-
riui,

VYTAUTUI GEDGAUDUI,

sesutei VALERIJAI mirus, reiškiu gi-
lią užuojautą. Daug prisiminimų iš jau-
nystės dienų, kurias praleidau Viekš-
niuose su Gedgaudų-Taškūnų šeimo-
mis...

Povilas P. Dargis
SLA Prezidentas

P A D Ė K A

Mūsų brangiai-mylimai žmonai ir mamai

A. A.

EUGENIJAI JAKULIENEI

mirus, širdingai dėkojame visiems mūsų priete-
liams ją lankiusiems ligos metu ir, jei mirus, mus
guodusius skaudžioje mūsų gyvenimo valandoje,
atsiunčiant gėlių, užperkant šv. Mišias ir skait-
lingai palydint į amžino poilsio vietą.

Nuoširdžiai dėkojame kun. klebonui G. Ki-
jauskui vėlionę lankiusiam namuose ir ligoninėje,
atnašavusiam šv. Mišias ir tarusiam prasmingą
atsisveikinimo žodį bažnyčioje.

Mūsų gili padėka dr. A. Butkui, K. Karaliui
ir St. Astrauskui atsisveikinusiems Lietuvių Tau-
tinės S-gos vardu ir A. Muliolienei — skautų var-
du.

Gili padėka kun. Kydikiui už maldas ir pa-
skutinį atsisveikinimo žodį amžino poilsio vietoje.

Liūdintieji:

vyras Zigmas ir sūnūs
Marius ir Genius su šeimomis

A. A.

SERGEJUI BAUBLIUI

Lietuvoje mirus, jo broliui JURGIUI

BAUBLIUI su šeima reiškia gilią užuo-

jautą

A. Lietuvių Tautinės S-gos
Detroito Skyrius

Mylimai Motinai

GENOVAITEI ABROMAITIENEI

mirus, sūnų MEČISLOVĄ ABROMAITĮ ir jo šei-
mą užjaučiame ir kartu liūdime

A. Statulevičienė,
V. ir K. Kalendros

A. A.

Dantų gyd. EUGENIJAI JAKULIENEI
mirus, jos vyrui ZIGMUI, sūnams EUGENIJUI
ir MARIUI su šeimomis ir giminėms reiškiamo
gilią užuojautą

Izabelė Guiskytė
ir
Janina Ūsienė

EUGENIJAI JAKULIENEI

mirus, jos vyrui ZIGMUI, sūnams su šeimomis ir
giminėms reiškiamo užuojautą

Erika ir Alfonsas
Steponavičiai